

Tietoaiika

7/2000

Tietoaika

s.6-9

s.10-11

Korjauksista
tulee

vähän

yli

puolet

talon-

rakennus-

jätteistä

4 VERTAILTAVUUTTA JA SISÄLTÖÄ YRITYSTEN TULOSRAPORTOINTIIN

5 TIETOA TIEDOSTA

Maankäytölle suomalainen luokitus
Suomen sektoriluokitus EU-ruutuun

6 SUOMEN TALOUS KULUTTAA LUONNONVAROJA USA:N TAHTIIN

Luonnonvarojen kokonaiskäytön pääerät
Panos-tuotosanalyysi: Välillinen kulutus moninkertainen
Materialivirtatilinpidon kehittäminen jatkuu

10 TALONRAKENNUSJÄTTEESTÄ NELJÄNNES HYÖDYNNETÄÄN

12 RAVINTOLA-ALA KAIPAA VERONALENNUKSISTA LISÄPIRISTETTÄ

14 TUORE MUUTTAJA MUUTTOALTIS

16 SELVÄ ENEMMISTÖ AVIOLIITOISTA ON KESTÄNYT?

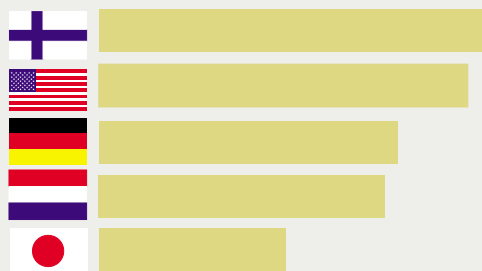
18 KOTIMAAN KATSAUS

- Maassamuutto lisääntyi vuodessa 3 600:lla
- Bkt:n kasvunopeaa alkuvuonna
- Maaseutukuntien talous heikkeni viime vuonna
- Teollisuustuotanto kasvoi 4,7 %
- Suurten teollisuusyritysten nettotulos 8 %
- Suurten talonrakentajien tulokset paranivat
- Kotitalouksien kulutusluottokanta kasvoi vuodessa 12 %
- Luottokorttiostot lisääntyivät tuntuvasti viime vuonna
- Omaisuustulot kasvattivat tuloeroja vuonna 1998
- Työllisiä lisää 71 000
- Inflaatio 2,9 prosenttiin
- Öljy kallisti tuontia edelleen
- USA:sta ¼ lisää yöpyjiä
- Kuorma-autokuljetukset lisääntyivät 9 %

28-29 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Katastrofaalinen vuosi 1999
EU:n talouskasvu 0,7 prosenttia alkuvuonna
Euroinflaatio 1,9 prosentissa
Eurotyöttömyys vähentynyt miljoonan vuosivauhdilla
Työ ei määrää ruotsalaisten muuttopäätöksiä

Luonnonvarojen kulutus henkeä kohti

Ruoka ravinnut ravintoloita

s.12-13

Kilot kuriin

Suomen vienti on 18 miljoonaa tonnia kevyempää kuin tuonti. Kun otetaan huomioon välillinen materiaalikäyttö kulutamme vientiin kuitenkin 13 miljoonaa tonnia materiaaleja enemmän kuin tänne suuntautuvaan vientiin on kulutettu.

Artikkelimme sivuilla 6–9 kertoo materiaalivirtatilinpistä, jonka avulla päästään aiempaa paremmin hallitsemaan ja ymmärtämään ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta.

Luonnonvarojen kulumista on helpompaa arvioida kiloina kuin markkoina. Yhteensä käytämme vuosittain noin 242 miljoonaa tonnia suomalaisia luonnonvaroja. Käytön markka-arvosta on vaikeata saada yhtä vakaata arviota, sillä esimerkiksi hintojen vaihtelu vaikuttaa siihen. Sama luonnonvarojen käyttö tuottaa joskus enemmän ja joskus vähemmän arvoa.

Se merkitseekö kulutuksen kilomäärä hyvää tai huonoa, on sitten toinen kysymys. On tietenkään eri asia käyttää 13 miljoonaa tonnia materiaaleja maatalouden tuotannossa kuin 15 miljoonaa tonnia mineraalien kaivussa.

Toisaalta jos hyödyntämämme kilomäärä kasvaa vuosi vuodelta olemme melko varmasti matkalla kohti ongelmia – ellei sitten materiaalien jätteen hyötykäyttö käänny nopeaan nousuun (rakennusjätteen käytöstä artikkeli sivuilla 10–11).

Jussi Melkas ■

30 KUUSELAN KUVIOT

Kuva-aiheet lisäävät huomioarvoa

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19** Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20** Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Konkurssit
Myönnetty rakennusluvat
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22** Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23** HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24** Työttömyys
Työllisyys
- 25** Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26** Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta-, kotimarkkinoiden perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27** Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoiminta
Väestömuutokset

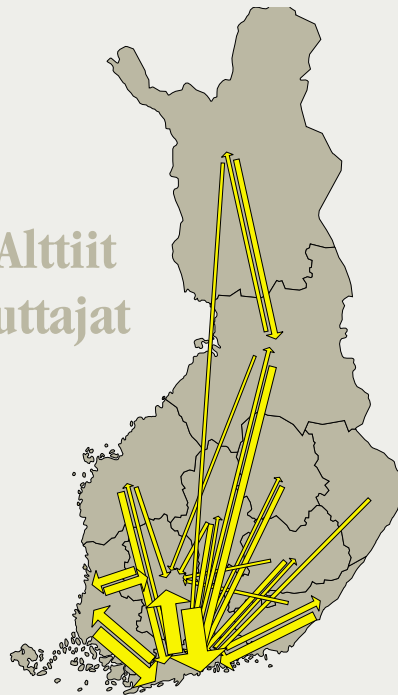
Aikasarjataulukot

- 19** Bruttokansantuote
- 20** Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Rakennuskustannusindeksi
- 22** Ulkomaankauppa
- 23** Kaupan myynnin määräindeksit
- 24** Työmarkkinat
- 25** Kuluttajahintaindeksi
- 26** Tukkuhintaindeksi
- 27** Väkiluku

28–29 Kansainvälisen katsauksen taulukko

Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT:n vuosimuutos • Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat • Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

Alttiit muuttajat

s. 14-15

Tietoaika

ISSN 0781-0644
Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivu:
www.tilastokeskus.fi/tietoaika
PL 3A,00022 TILASTOKESKUS
Sähköposti (Internet):
tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi
faksi (09) 1734 2354
p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:

Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT

Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269
Mikko Erjas,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:

Mikko Mäkinen
(informaattikko),
Hilkka Lehtikoinen (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuvitus),

TILAUKSET:

Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuositilaus 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaus: 350 mk

PAINOPAikka:

Forssan Kirjapaino

Vertailtavuutta ja sisältöä yritysten tulosraportointiin

On hämmästyttävää, että vuosia jatkuneiden ponnistelujen jälkeenkään yritysten tase- ja tilinpäätösraportoinnin kansainvälisessä yhdenmukaistamisessa ei juuri ole edetty. EU-alueella on edelleen vähintäänkin 15 erilaista tilinpitokäytäntöä. Alueen lähes 7 000 julkisesta – pörssissä listatusta – yrityksestä vain noin 300 yritystä laskee taseensa ja tilinpäätöksensä kansainvälisen standardin (IAE) mukaisesti.

Esimerkiksi eräiden eurooppalaisten yritysten voitot ovat muuttuneet tappioiksi siinä vaiheessa, kun ne ovat listautuneet New Yorkin pörssissä ja kirjanneet tuloksensa amerikkalaisten standardien mukaisesti. Tämä ei tietenkään voi olla sijoittajien järkevää palvelua. Tuntuu siltä, että yritysten tilinpitostandardien yhdenmukaistaminen on muodostunut valtopolitiikaksi amerikkalaisten ja eurooppalaisten välillä. Tämän valtopolitiikan tuloksena menetetään tehokkuusetuja, jotka syövät työpaikkoja ja talouskasvua. Yritysten tilinpitokäytännön epäyhtenäisyys on eräs selitys Euroopan pääomamarkkinoiden kehittymättömyydelle.

Nyt on viimein päätetty toimia. EU-komissio päätyi äskettäin suosittelemaan eurooppalaisille yrityksille kansainväliseen IAE-standardiin siirtymistä. Tämä suositus on kuitenkin vietävä läpi myös poliittisella ja teknisellä tasolla, sillä pääomamarkkinoiden valvonta on kansallisten viranomaisten vastuulla. Lisäksi Euroopan mahdollisesti omaksuma IAE-standardi voi jäädä alueelliseksi standardiksi, jos amerikkalaiset edelleen pitäytyvät omassa tilinpitokäytännössään. Maailmanlaajuiset pääomamarkkinat edellyttäisivät myös globaaleja standardeja.

Toinen yritysten tase- ja tilinpäätösraportointia hämmentävä asia on niin sanottu aineeton pääoma. Yritysjohtajat ovat jo pitkään puhuneet siitä, että se mikä on tärkeintä heidän bisnekselleen ei näy taseissa lainkaan. Maailmanpankin äskettäisen arvion mukaan kaksi kolmasosaa maailman varallisuudesta on sitoutunut juuri aineettomaan pääomaan.

Aineettoman pääoman kasvava rooli asettaa yritysten perinteisen tase- ja tilinpäätöskäytännön relevanssin koetukselle. Jotta aineetonta pääomaa kyettäisiin kehittämään ja manageroimaan, se pitäisi kyetä myös mittaamaan. Investoinnit aineettomaan pääomaan luetaan yritysten kirjanpidossa kuitenkin edelleen pääosin käyttö-

menoiksi, ja yritysten tulosraportointia hallitsevat edelleen fyysiset tuotannontekijät.

Aineettoman pääoman arviointi on haaste paitsi yrityksille myös sijoittajille. Uuden talouden yritysten väitetään kilpailevan lähes yksinomaan aineettomilla tuotannontekijöillä. Monissa tapauksissa yritysten markkina-arvot ovat nousseet pörssissä moninkertaisiksi tase-arvoihin verrattuna. Eräs selitys tälle on se, että nämä tase-arvot eivät vanhentuneen kirjanpitokäytännön johdosta enää kuvaa yritysten todellisia tulosmahdollisuuksia.

Valistuneet sijoittajat käytännössä ilmeisesti jo arvioivat aineettoman pääoman roolia näiden yritysten tulevaisuuden näkymille. Jopa 80 prosenttia uuden talouden yritysten markkina-arvosta saattaa perustua tällaiseen perinteisen tase- ja tilinpäätösseurannan ulkopuoliseen informaatioon. Tällaisen informaation luotettavuuden arviointi on tietenkin äärimmäisen vaikeata.

Myös yritysten rakenteelliset uudelleenjärjestelyt vaikeuttavat yritysten tuloskehityksen seuraamista. Suomesakin suurten yritysten yhtiöjärjestelyt ja niiden yhteydessä tehdyt omaisuuden uudelleen arvostukset ovat viime vuosina heikentäneet tase-erien vertailukelpoisuutta. Uudesta kirjanpitolaista huolimatta yritykset voivat edelleen valita erilaisia tuloslaskelmakaavoja, mikä tekee yritysten välisen vertailun vaikeaksi. Sijoittajia palvelevan informaation jatkuvuus ja luotettavuus pitäisi kyetä turvaamaan yritysten rakennejärjestelyjen yhteydessä.

Yritysten tulosraportointi on sopeutunut valitettavan hitaasti myös teknisten mahdollisuuksiensa paraneamiseen. Perinteisen neljännesvuosittaisen tulosraportoinnin sijasta yritykset voisivat ilmeisesti jo nyt siirtyä jatkuvasti ylläpidettävään tuloskehitystä kuvaavaan tietokantaan, joka olisi jatkuvasti myös analysoijien ja sijoittajien arvioitavissa.

Yritysten tulosraportoinnin yhdenmukaistaminen ja sisällön kehittäminen nykyvaatimuksia vastaavaksi on tärkeitä myös kansantalouden tilastokuvausten kehittämiseksi. Yritysten tase- ja tilinpäätösaineistot muodostavat talouden tilastoseurannan 'kovan' ytimen, jonka merkitys kansantalouden säästöjen ja investointien ohjaajana on viime vuosina jatkuvasti korostunut.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

Maankäytölle suomalainen luokitus

Tilastokeskus on julkaissut käsikirjan maankäytön luokittelumiseksi. Maankäyttöluokitus 2000 kuvaa alueiden käyttöä taloudellisen toiminnan näkökulmasta. Tähän asti Suomesta on puuttunut kansalliseen käyttöön tarkoitettu maankäytön luokitusjärjestelmä, joka olisi laajalle levinnyt, yleisesti hyväksytty ja joka palvelisi mahdollisimman monen käyttäjän tarpeita.

Luokituksessa alueen käyttö määritellään maan pinnalla vallitsevan ensisijaisen tai taloudellisesti merkittävimmän maankäyttömuodon perusteella. Alueen käyttö määräytyy sen tosiasiallisen, ei esimerkiksi potentiaalisen tai suunnitellun käytön perusteella.

Tavoitteena on myös yhdenmukaistaa maankäytön tilastoinnissa käytettyjä määritelmiä ja käsitteitä sekä

Suomen sektoriluokitus EU-ruotuun

Tilastokeskus on julkaissut uudistetun Sektoriluokitus 2000 -käsikirjan, joka korvaa vuoden 1996 Institutionaalisen sektoriluokituksen. Sektoriluokitus 2000 on laadittu yhdenmukaiseksi EU:n kansantalouden tilinpitojärjestelmän EKT:n perusrakenteen ja koodiston kanssa. Kansallisten tietotarpeiden ja talouden erityispiirteiden sekä euroalueen edellyttämät lisäluokitukset on sovitettu tähän perushierarkiaan.

Sektoriluokituksessa luokitellaan kaikki päätöksentekoyksiköt toimintaltaan, omistajatyypiltään ja oikeudelliselta muodoltaan samanlaatuisiin luokkiin. Luokituksen avulla muodostetut sektorit ovat taloudelliselta käytäytymiseltään riittävän samankaltaisia kansantalouden seurantaan ja analysointia varten.

edistää maankäyttötilastojen vertailukelpoisuutta. Luokituksen soveltamisalueita ovat muun muassa tilastointi, alueelliset analyysit ja suunnittelu. Sitä tarvitaan myös toimitettaessa maankäyttötietoja kansainvälisille organisaatioille.

9 pääluokkaa

Uusi maankäyttöluokitus ei sovelle sellaisenaan mitään jo olemassa olevaa kansainvälistä järjestelmää. Kansainvälisillä luokitusjärjestelmillä ja uudella suomalaisella maankäyttöluokituksella on tiettyjä yhteisiä piirteitä, kuten hierarkisuus ja pääluokkien muodostaminen. Suomalainen maankäyttöluokitus eroaa kuitenkin kansainvälisistä luokitusjärjestelmistä nimenomaan siinä, että maankäyttö-, peitteisyys- ja maaperän luokitukset on eriytetty toisistaan.

Sektoriluokitusta tarvitaan esimerkiksi yritysten, julkisyhteisöjen ja kotitalouksien tuotannon, tulojen uudelleenjaon, varallisuuden muodostuksen ja rahoituksen kuvaamiseen. Myös Emun vakaus- ja kasvusopimuksen seuranta edellyttää sektoriluokituksen tarkkaa soveltamista julkisyhteisöjen määrittämisessä (julkisyhteisöjen alijäämä ja velka).

Sektoriluokitus 2000 sisältää nimikkeistön ja määritelmät. Liitteenä on muunnosavain, josta käy ilmi luokkien vastaavuus aikaisempiin luokituksiin. Julkaisu on kaksikielinen (suomi ja ruotsi) ja julkaisussa on englanninkielinen tiivistelmä. Sektoriluokitus 2000 on saatavana myös sähköisessä muodossa. Luokituksen englanninkielinen versio on saatavissa pdf-muodossa.

Asumista, liiketoimintaa ja tukitoimintoja eli maankäyttöluokituksen ABC-alueita.

Peitteisyys tarkoittaa alueen fyysistä ja käyttö sen toiminnallista kuvausta.

Luokituksen pääluokat eli ylin hierarkiataaso on muodostettu kansainvälisten järjestelmien tapaan: rakennetut maat, metsät (muut maat) ja vedet. Rakennetuksi maaksi luokitellaan kohteet, joilla on yleensä ihmistoiminnan vaikutuksesta syntyneitä rakennelmia ja joita käytetään pääasiassa asuminen, työssäkäyntiin, liikkumiseen tai virkistyskäyttöön. Nämä on jaettu edelleen luokkiin sen mukaan, millaista alueella harjoitettava toiminta on.

Maankäyttöluokituksen pääluokat:

- A Asuin- ja vapaa-ajan alueet
- B Liiketoiminnan, hallinnon ja teollisuuden alueet
- C Tukitoimintojen alueet
- D Kallio- ja maaperäainesten ottoalueet
- E Maatalouden maat
- F Metsätalouden maat
- G Muut maat
- H Vesialueet
- I Erityiskäyttöalueet

Tukitoimintojen alueita ovat muun muassa liikenne- ja satama-alueet sekä ympäristö-, energia- ja vesihuollon alueet, muita maita esimerkiksi jätömaat ja erityiskäyttöalueita muun muassa luonnonsuojelualueet.

Suomen talous kuluttaa luonnonvaroja USA:n tahtiin

Suomen kansantalous hyödyntää luonnonvaroja puolen miljardin tonnin verran vuodessa eli noin 50 prosenttia enemmän kuin 30 vuotta sitten. Aineskiloista jalostuu markkoja enemmän kuin tuolloin, mutta parina viime vuosikymmenenä luonnonvarojen käyttö suhteessa bruttokansantuotteeseen ei ole kovinkaan paljon vähentynyt. Kansainvälisesti verrattuna Suomessa kulutetaan luonnonvaroja runsaanlaisesti: henkeä kohti laskettu kulutus on USA:n luokkaa ja kaksin verroin suurempi kuin Japanissa.

Ilmo Mäenpää ja Jukka Muukkonen

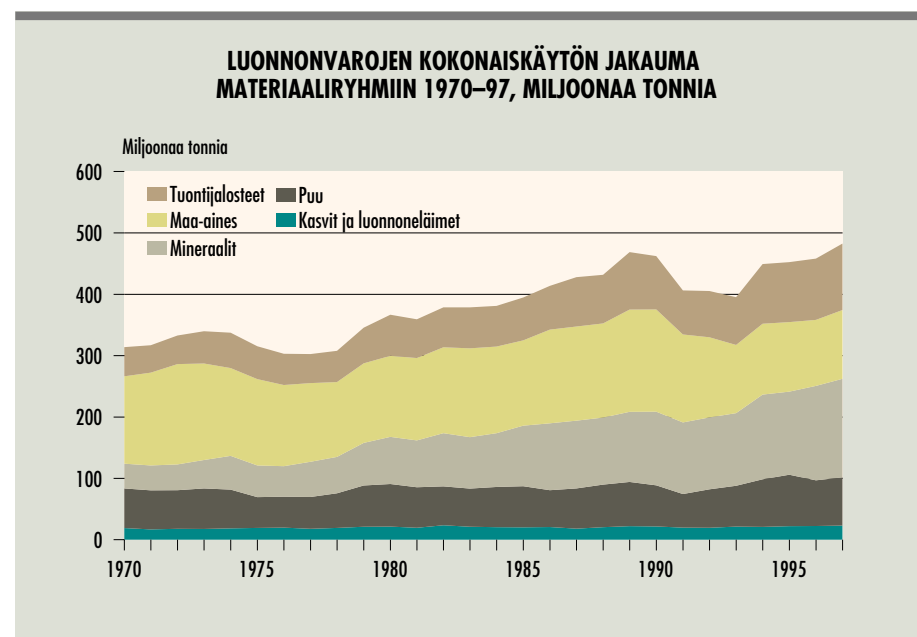
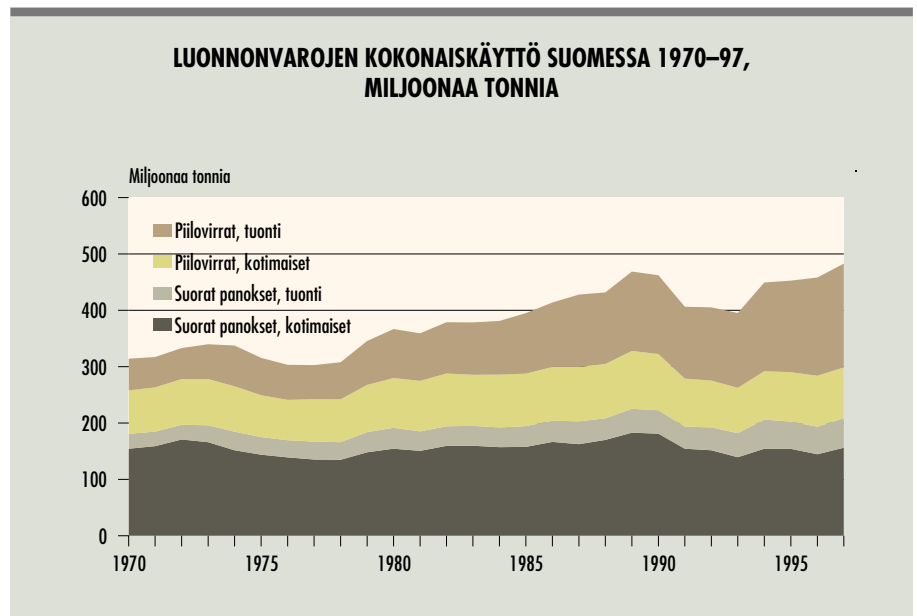
Luonnonvarojen kokonaiskäyttö Suomessa oli lähes 500 miljoonaa tonnia vuonna 1997, yli puolitoistakertainen verrattuna vuoteen 1970. Mineraalien ja tuontijalosteiden määrät kasvoivat selvästi lähes koko ajan, mutta maa-ainesten käyttömäärät laskevat 90-luvulla. Kokonaiskäyttö väheni tilapäisesti vain 1970-luvun puolivälin ensimmäisen öljykriisin jälkeen sekä 90-luvun alkupuolella talouden syvän laman aikana.

Kotimaisten luonnonvarojen käyttö pysyi melko tasaisena noin 240 miljoonassa tonnissa suorat panokset ja piilovirrat yhteenlaskettuna. Suomen talouden vaikutus ulkopuoliseen globaaliin luonnonvarojen käyttöön kasvoikin sitten voimakkaasti. Tuonnin suorat panokset ja niiden piilovirrat nousivat 28 vuodessa 80 miljoonasta tonnista 230 miljoonaan tonniin.

Käyttö tehostunut hitaasti

Suomen talouden materiaali-intensiteetti eli luonnonvarojen käytön suhde bruttokansantuotteeseen supistui voimakkaasti 1970-luvun alkupuolella. Materiaalikiloista alkoi irrota markkoja entistä tehokkaammin. Tehostuminen on kuitenkin hidastunut.

Materiaali-intensiteetin supistuminen luonnonvarojen kokonaiskäytön ja bruttokansantuotteen (TMR/BKT) suhteella mitattuna oli vuosina 1970–97 keskimäärin yhden prosentin luokkaa

vuodessa ja suorien materiaalipanosten ja BKT:n (DMI/BKT) suhteella mitattuna 2,1 prosenttia vuodessa. Vuosina 1980–97 materiaali-intensiteetti supistui vastaavasti vain 0,6 ja 1,7 prosenttia vuodessa.

Kulutus runsasta Suomessa

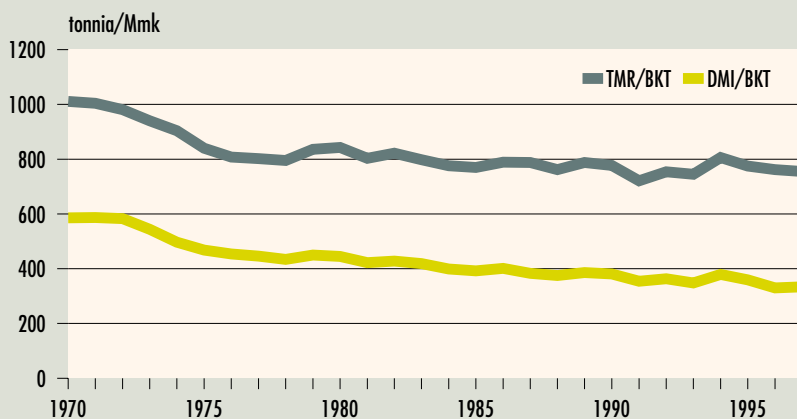
Henkilöä kohti laskettuna suomalaiset kuluttavat luonnonvaroja reippaanlaisesti, erityisesti japanilaisiin verrattuna. Kulutusta on tosin sen huippuvuosista 1989 ja 1990 saatu vähenemään. Alankomaiden, Saksan ja USA:n kanssa kulutamme jotakuinkin samassa 70–90 henkilötonnin sarjassa, mutta ylipaino ei ole kaukana.

Vielä 1970-luvulla luonnonvarojen kokonaiskäyttö henkeä kohti oli suurin Yhdysvalloissa, jossa se on kuitenkin laskenut lähemmäs eurooppalaista tasoa. Euroopan maissa kokonaiskäyttö on kohonnut noin 60 tonnista 70–90 tonniin henkeä kohti, ja Japanissa alle 40 tonnista noin 45 tonniin.

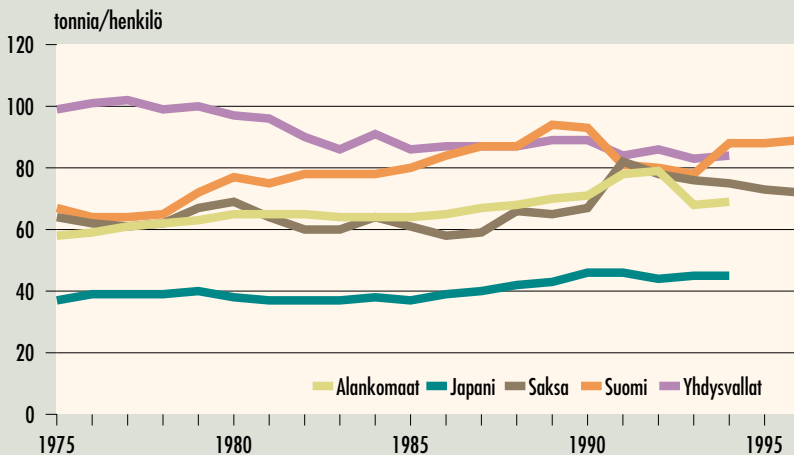
Yli puolet vientituotteisiin

Yli puolet luonnonvarojen kokonaiskäytöstä menee nykyään vientituotteiden valmistukseen ja kohdistuu siten viime kädessä ulkomaiseen loppukulutukseen. Vuonna 1970 viennin osuus oli vajaa kolmannes.

SUOMEN TALOUDEN MATERIAALI-INTENSITEETIN KEHITYS 1970–97.
Luonnonvarojen kokonaiskäytön (TMR) ja suorien panosten (DMI) suhde kansantuotteeseen (BKT), tonnia/Mmk

LUONNONVAROJEN KOKONAISKÄYTTÖ HENKEÄ KOHTI ALANKOMAISSA, JAPANISSA, SAKSASSA, SUOMESSA JA YHDYSVALLOISSA 1975–96

Luonnonvarojen kokonaiskäytön pääerät

Luonnonvarojen kokonaiskäyttö mittaa talouden käyttöönottamien luonnonainesten kokonaismäärää yhteismitallisesti tonneina. Kokonaiskäytön pääerät ovat:

- Kotimaiset suorat panokset, jotka on otettu kotimaan luonnosta talouden jatkoprosessointiin. Tähän kuuluvat raaka-aineina käytetyt puu ja mineraalit sekä rakentamisessa käytetty kivi, sora ja hiekka sekä ravintona ja raaka-aineena käytetyt kasvit ja luonnoneläimet.
- Kotimaiset piilovirrat, eli kotimaisten luonnonvarojen oton tai rakentamisen yhteydessä tehdyt luonnonainesten siirrot ja muunnokset, muun muassa maatalousmaan eroosio ja malmin kaivosten sivukivi, jota ei viedä kaivosalueelta jatkojalostukseen.
- Tuonnin suorat panokset ovat ulkomailta käyttöömmä tuodut raaka-aineet ja jalostetut tuotteet.
- Tuonnin piilovirrat muodostuvat tuontituotteiden valmistukseen ulkomailla käytetyistä suorista panoksista ja piilovirroista, jotka eivät sisälly tuotteiden ainesmäärään.

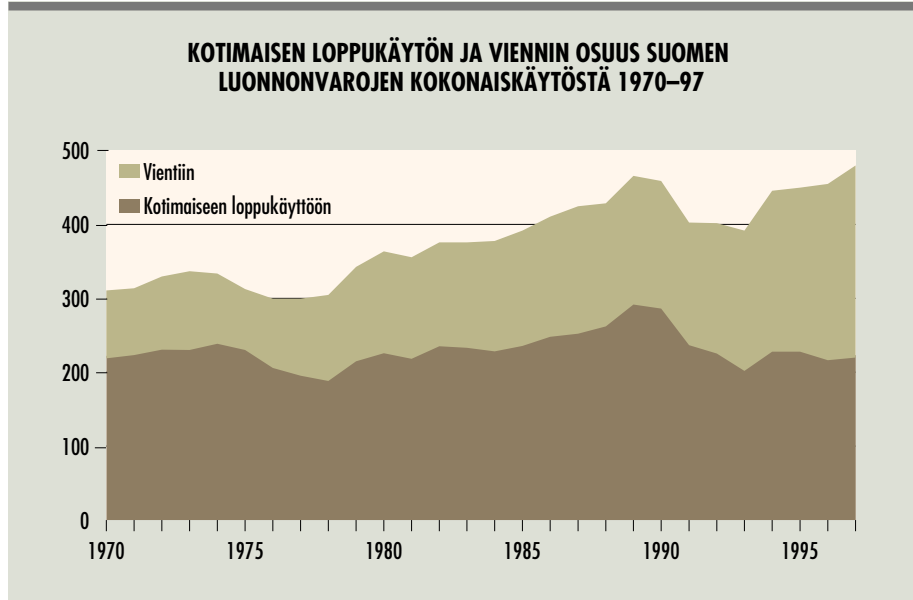
Kotimaiset ja tuonnin suorat panokset muodostavat varsinaisen Suomen talouden läpi kulkevan ainesmäärän. Suorat panokset yhdessä kotimaisten piilovirtojen kanssa antavat kotimaan ympäristökuormituksen pohjana olevan ainesmäärän. Tämän ainesmäärän täydentävät luonnonvarojen kokonaiskäytöksi tuonnin piilovirrat, jotka osoittavat taloutemme ainevirtaan liittyvän globaalin lisärasituksen, 'selkäreppu'.

Luonnonvarojen kulutus kotimaiseen loppukäyttöön on hieman vähentynyt käytyään huipussaan 80-luvun loppuun ”hulluina vuosina”. Erityisen rajuja muutokset olivat 90-luvulla, kun viennin luonnonvarojen käyttö kasvoi puolitoistakertaiseksi ja kotimainen loppukäyttö supistui viidenneksen.

1990-luvun materiaalitase: Tuotoksesta neljännes jäi Suomeen rakennuksina, koneina ja tavaroina

Suomessa otettiin vuosien 1992 ja 1997 keskiarvona laskettuna käyttöön noin 210 miljoonaa tonnia kotimaisia luonnonvaroja, mukaan lukien palamisessa käytetty 60 miljoonaa tonnia ilmaa. Näiden kahden vuoden keskiarvo on valittu kuvaamaan 1990-luvun materiaalitasetta, koska niiltä on olemassa kattavat jätetilastot.

Tavaraa tuotiin ulkomailta lähes 47 miljoonaa tonnia. Lisäksi Suomen maa-

ta myllättiin tai siirrettiin vähän piilovirtoina noin 67 miljoonaa tonnia. Taseen panospuolelle kertyi siten yhteensä 325 miljoonaa tonnia materiaalia. Kaikki päättyy jonnekin -periaatteen

mukaan taseen tuotospuolelle piti löytyä samankokoinen määrä.

Materiaalituotoksesta lähes neljäsosa oli savupiipuista ja pakoputkista tuprunneita päästöjä ilmaan. Seitsemän

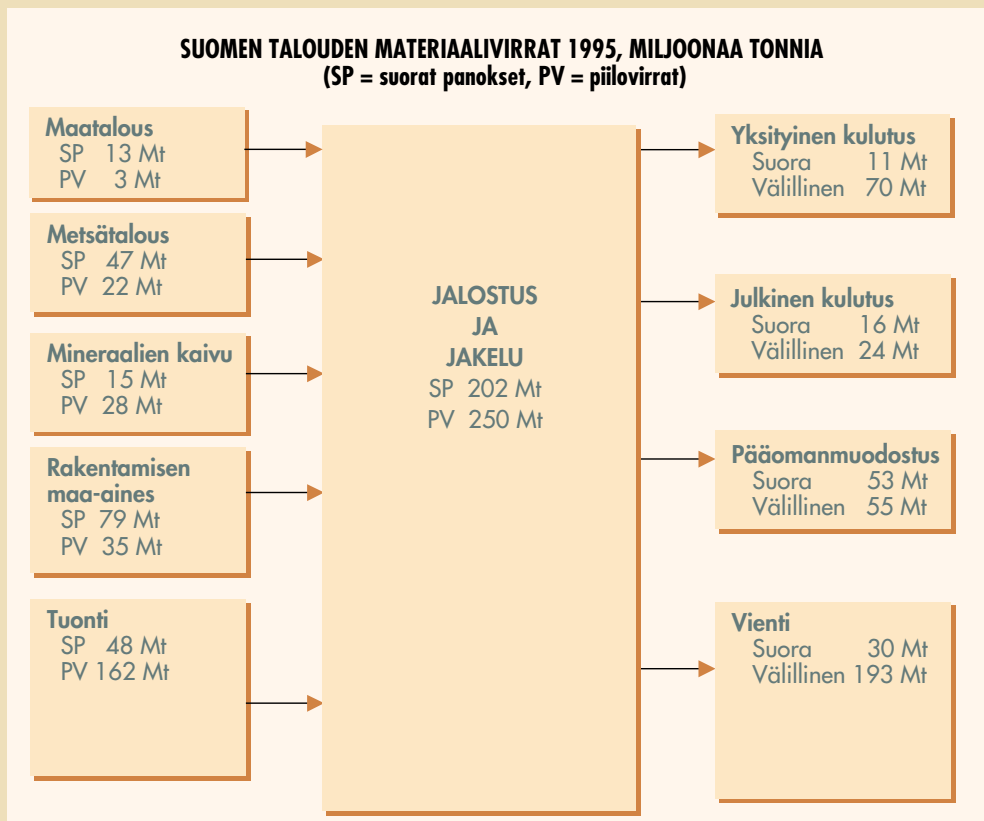
Panos-tuotosanalyysi: Välillinen kulutus moninkertainen

Ekotehokas Suomi -hankkeessa arvioitiin vuodelle 1995 yksityiskohtaisesti suorien panosten käyttö toimialoittain ja niihin liittyvät piilovirrat. Panos-tuotosmallilla selvitettiin ainevirrat talouden tuotantoprosessien läpi loppukäyttöön. Panos-tuotosanalyysi mahdollisti myös luonnonvarojen käytön aikasarjojen ja taloudellisten aikasarjojen kytkemisen yhteen.

Luonnonvarojen käyttöönoton puolella materiaalit on jaettu suoriin panoksiin ja piilovirtoihin. Loppukäyttö on jaettu suoriin tuotemääriin ja välilliseen ainemäärään. Suora tuotemäärä on loppukäyttöön fyysisesti siirtyvä ainemäärä. Välillinen ainemäärä sisältää muut suorat panokset ja piilovirrat, jotka on lisäksi tarvittu suorien tuotteiden tuottamisessa sekä materiaalit, jotka on käytetty loppukäyttöön sisältyvien palvelujen tuottamiseen.

Sekä yksityisessä kulutuksessa että viennissä välillinen ainemäärä on lähes

seitsenkertainen suoraan ainemäärään verrattuna.

Materiaali- virtatilinpidoon kehittäminen jatkuu

Materiaalivirtatilinpito (MFA, Material Flow Accounting) on tutkimusala, joka kehittää ja soveltaa menetelmiä talouden ainekäytön mittaamiseksi ja analysoimiseksi. Perusnäkemys on, että talouden aiheuttama ympäristön kuormitus – päästöt, jätteet, luonnonympäristöjen häviäminen – johtuu perimmältään talouden läpi virtaavan aineen määrästä. Talouteen otettu ainemäärä päättyy myös ennen pitkää tavalla tai toisella takaisin luontoon.

Vaikuttamalla talouteen otettavien aineiden määrään voidaan selvästi vaikuttaa myös talouden luontoon kohdistaman kuormituksen vähentymiseen. Materiaalien käytön tehostaminen voi johtaa myös taloudellisiin kokonaissästöihin, koska sekä materiaalikustannukset että päästöjen ja jätteiden käsittelykustannukset alenevat. Materiaalien käytön muutosten talous- ja ympäristövaikutusten tunteminen edellyttää empiirisen tiedon kokoamista talouden ainevirroista ja ymmärryksen kehittämistä siitä, miten ainevirrat ovat kytkeytyneet talouden rakenteisiin.

Suomessa tietopohjan kokoamiseksi sekä talouden ainekäytön analysoimiseksi käynnistettiin vuonna 1998 osana Ympäristöministeriön Ympäristöklusterin tutkimusohjelmaa hanke Ekotehokas Suomi: luonnonvarojen kokonaiskäyttö Suomen taloudessa ja käytön vähentämismahdollisuudet. Hanketta koordinoi Oulun yliopiston Thule-instituutti, ja muut konsortion jäsenet ovat Geologian tutkimuskeskus, Joensuu yliopisto, Maatalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos

prosenttia löytyi takaisin maahan sijoitetuista maanparannusaineista, lannoitteista ja siemenistä. Vientituotteina Suomesta oli poistunut yli yhdeksän prosenttia tuotoksesta. Kaatopaikoille, varastoihin ja vesistöihin oli joutunut jätteinä lähes 13 prosenttia. Piilovirtoina siirrettyjen kivi- ja maamassojen osuus oli parikymmentä prosenttia. Runsas neljännes materiaaliuotoksesta jäi käyttöömmme muun muassa rakennuksina, rakenteina, koneina ja erilaisina tavaroina.

Materiaalitase tässä Eurostatin suosittelemassa muodossa on varsin suuriirteinen, eikä sinänsä kerro paljoakaan luonnonvarojen käytön hyötyjen suhteesta haittoihin. Taseissa ei oteta huomioon käytetyn veden määrää, joka on lähes kolmekymmenkertainen suoriin materiaalipanoksiin verrattuna. Lyijy-, höyhen-, typenoksidi- ja kaikki muutkin tonnit ovat saaneet samanpainoisen kohtelun, vaikka sekä bruttokansantuotteessa että ympäristössä ne kyllä näkyvät ja varsinkin tunnut eri tavoilla. Taseet kannattaakin tehdä toimiala- ja materiaaliryhmittäin, ja yhdistää niitä tietoihin ta-

sekä Suomen ympäristökeskus. Tutkimushankkeen tulokset on julkaistu raportissa Mäenpää ym. (2000). Osaraportit ja hankkeessa luotu Suomen luonnonvarojen käytön aikasarjojen tilastointijärjestelmä TMRFIN on julkaistu CD-tallenteina ja hankkeen kotisivuilla <http://thule.oulu.fi/ecoef>.

Luonnonvarojen kokonaiskäytön (TMR, Total Material Requirement) käsite ja mittaamenetelmät on kehitetty pääasiassa Wuppertal-instituutissa Saksassa. Ensimmäisenä kansainvälisenä sovelluksena luonnonvarojen kokonaiskäytön aikasarjat koottiin Alankomaille, Japanille, Saksalle ja USA:lle vuosilta 1975–94. Myöhemmin menetelmää on sovellettu myös Australiassa, Italiassa, Itävallassa, Puolassa, Ruotsissa ja Suomessa.

YK:n yhdistetyn ympäristö- ja taloustilinpidoon käsikirjan (SEEA) uudistetussa versiossa materiaalivirtatilinpito

loudesta, työllisyydestä, ympäristön tilasta ja maankäytöstä.

Lähteitä:

Bringeu, S., Behrensmeier, R. & Schütz, H. (1998). *Material flow accounts indicating environmental pressure from economic sectors.* Teoksessa: Kimio, U. & Bartelmus, P. (toim.), *Environmental accounting in theory and practice.* Kluwer Academic Publishers, London, s. 213–228.

Material Flow Accounts. TMR, DMI and Material Balances, Finland 1980–1997. Eurostat Working Papers 2/2000/B/1.

Mäenpää, I., Juutinen, A., Puustinen, K., Rintala, J., Risku-Norja, H., Veijalainen, S., & Viitanen, M. (2000) TMRFIN Suomen luonnonvarojen käytön tilastointijärjestelmä. Oulun yliopisto, Thule-instituutti, CD-tallenne, Oulu.

Mäenpää, I., Juutinen, A., Puustinen, K., Rintala, J., Risku-Norja, H., Veijalainen, S., & Viitanen, M. (2000). *Luonnonvarojen kokonaiskäyttö Suomessa. Suomen ympäristö 428.*

Dosentti Ilmo Mäenpää toimii ympäristö- ja luonnonvaratalouden ryhmän vetäjänä Oulun Yliopiston Thule-instituutissa.

Jukka Muukkonen on suunnittelija Tilastokeskuksen Ympäristö ja energia -yksikössä.

ja sen yhteydet kansantalouden tilinpitoon on yksi pääaiheista. Eurostat on ollut alalla varsin aktiivinen ja houkuttelee jäsenmaita rakentamaan materiaalitaseita. Taseissa esitetään luonnonvarojen kokonaiskäytön lisäksi myös niiden päätyminen erilaisiin rakenteisiin ja tuotteisiin sekä takaisin luontoon tuotantopanoksina, jätteinä ja päästöinä. Tilastokeskuksessa on tehty koelaskelmat Suomen materiaalitaseista vuosilta 1987, 1992 ja 1997.

Materiaalivirtatilinpidoon kehittämistä jatketaan Thule-instituutin ja Tilastokeskuksen yhteishankkeessa 'Materiaalivirrat ja -taseet Suomen taloudessa'. Tilinpito kytetään selvemmin talouden rakenteisiin toimialoittaisilla taseilla ja analyyseillä. Taseita tarkennetaan. Niihin yhdistetään toimialojen suorien luonnonvara- ja tuotantopanosten lisäksi myös muilta toimialoilta tulevat valmisteet ja tietoja veden käytöstä.

Talonrakennusjätteestä neljännes hyödynnetään

Eila Salomaa

Suomessa syntyy vuosittain noin 65–70 miljoonaa tonnia erilaisia jätteitä ja sen lisäksi muutama kymmenen miljoonaa tonnia ylijäämämaamassoja rakennustyömailta.

Suurimmat, yli 10 miljoonan tonnin jättekertymät muodostuvat maatalouden, mineraalien kaivun sekä teollisuuden aloilta. Myös rakennustyömaat kuuluisivat tähän joukkoon, mikäli ylijäämämaat ilmoitettaisiin osana jättekertymää. Tämä ilmoittamistapa ei kuitenkaan anna kansainvälisesti vertailukelpoisia tuloksia, koska ylijäämämaiden laskeminen jätteeksi vaihtelee eri maissa.

Suurimman osan kaikista jätelain mukaisista rakennusjätteistä muodostavat juuri erilaiset maamassat, joita vuonna 1997 syntyi noin 33,5 miljoonaa tonnia. Kymmenien miljoonien tonnien ylijäämämaat vuosittain on valtaisa määrä. Muiden rakennusjätteiden osuus on niihin verrattuna muutamien prosenttien luokkaa, mutta siitäkin huolimatta määrät ovat kohtalaisen suuria. Muita jätteitä muodostui maa- ja vesirakentamisessa

Suomessa syntyy rakennusjätettä runsaat puolitoista miljardia tonnia vuodessa, kun jätemaamassoja ei oteta huomioon. Määrän siirtämiseen tarvittaisiin maamme koko kuorma-autokalusto kahteen kertaan. Talonrakennuksen osuus jätteestä on neljä viidenestä, josta noin neljännes hyödynnetään. Jos myös jätemaat laskettaisiin mukaan, Suomen rakennusjätteiden kokonaismäärä parikymmenkertaistuisi.

vuonna 1997 noin 370 000 tonnia, josta valtaosa oli asfalttia. Talonrakentamisen osalta rakennus- ja purkujätteiden kertymä puolestaan oli vuonna 1997 noin 1,3 miljoonaa tonnia, mistä uudistalonrakentamisen jätteiden osuus oli noin 210 000 tonnia.

Uudisrakennusjätteestä neljännes pientaloista

Rakentamisen jättekertymä seuraa rakentamisen määrän kehitystä. Uudistalonrakentamisen jättekertymä on 1990-luvulla ensin pienentynyt vuoden 1989 yli 500 000 tonnista niin, että se oli vuonna 1995 alle 170 000 tonnia. Sen jälkeen jätemäärät ovat kasvaneet, ja vuodesta 1997 lähtien on uudisrakentamisen vuosittainen jättekertymä ollut yli 200 000 tonnin.

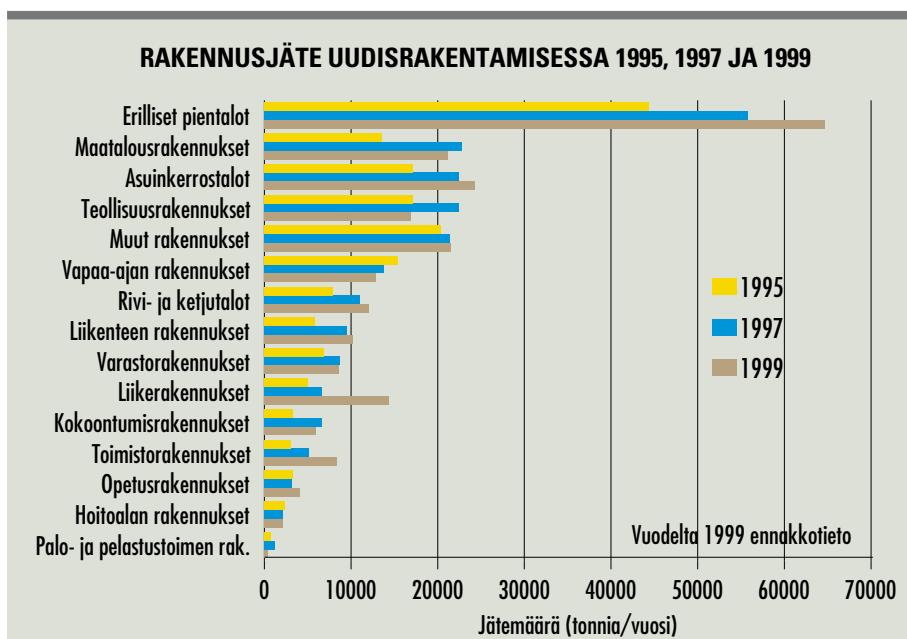
Uudistalonrakentamisessa eniten rakennusjätettä on kertynyt ryhmässä erilliset pientalot, noin neljäsosa kaikesta uudisrakentamisen jättekertymästä, eli vuonna 1997 noin 56 000 tonnia. Erillisten pientalojen rakennettu kuutiomäärä on yleensäkin suhteellisen suuri, ja vuonna 1997 se oli noin 16 prosenttia koko rakentamisen kuutiomäärästä. Lukumääräisesti erillisten pientalojen osuus on ollut peräti lähes 30 prosenttia rakennuksista. Lisäksi erillisten pientalojen ryhmässä on työmailla kertyvä jätemäärä rakennustilavuutta kohti yksi suurimmista, noin kolmekertainen vähiten jätettä kerryttäviin ryhmiin verrattuna.

Pääosa rakennusjätteestä korjaamisesta ja purkamisesta

Päinvastoin kuin uudisrakentamisen, oli korjausrakentamisen määrä ja sen vuoksi myös jättekertymä vuonna 1997, noin 710 000 tonnia, suurempi kuin edellisessä rakennusjätetilastossa vuonna 1990. Korjaustoiminnan jäte sisältää sekä vanhasta rakenteesta peräisin olevaa purkujätettä että uusista materiaaleista syntyvää rakennusjätettä purkujätteen usein muodostaessa suuremman osan jättekertymästä.

Puretuiksi ilmoitettujen rakennusten vuosittainen lukumäärä on 1990-luvun alun lähes 5 000 rakennuksesta ensin las-

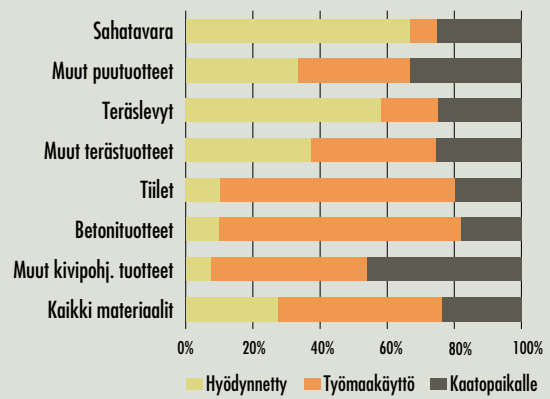
RAKENNUSJÄTE UUDISRAKENTAMISESSA 1995, 1997 JA 1999

RAKENNUSJÄTTEEN JA JÄTEMAAMASSOJEN KERTYMÄT SEKÄ ARVIO HYÖDYNTÄMISASTEESTA VUONNA 1997

	Jättemäärä tonnia	Hyötykäyttöarvio %
RAKENNUSJÄTE ILMAN MAAMASSOJA		
Talonrakennus		
Uudisrakentaminen	210 000	28
Korjausrakentaminen	710 000	25
Rakennusten purkaminen	400 000	20
Talonrakennus yhteensä	1 320 000	24
Maa- ja vesirakentaminen	370 000	..
Rakennusjäte ilman maamassoja yhteensä	1 690 000	..
JÄTEMASSAT		
Talonrakennuksen maamassat	500 000	44
Maa- ja vesirakentamisen massat	25 000 000	58
Maamassa yhteensä	33 500 000	54

UUDISRAKENTAMISEN JÄTTEIDEN SIJOITUS JA HYÖTYKÄYTTÖ 1997

kenut alle 3 000:n, ja vuosikymmenen lopulla taas noussut niin, että se vuonna 1997 oli yli 3 000 rakennusta. Kokonaisen rakennusten purkamisesta muodostuvaa jätettä ilman perustuksista kertyvää jätettä syntyi vuonna 1997 noin 400 000 tonnia. Eniten purkujätteitä on muodostunut käyttötarkoituksen mukaisista ryhmistä teollisuus- ja varastorakennukset sekä liike- ja toimistorakennukset. Asuinrakennuksista, jotka pääosin ovat pienempiä ja puurakenteisia taloja, kertyy vähäisempi jättemäärä. Julkisia palvelurakennuksia taas on lukumääräisesti purettu vähän, joten jätekertymä niistä on pieni.

Hyötykäyttöaste on ylijäämämassojen osalla perinteisesti ollut muun rakennusjätteen hyötykäyttöastetta suurempi, keskimäärin lähes 60 prosenttia. Siitä syystä niitä ei aina ole miellettykään jätteiksi. Muut rakennusjätteet taas on perinteisesti sijoitettu pääasiassa kaatopaikoille. Ne ovat maamassoja huomattavasti heterogeenisempi ryhmä, eikä niiden hyödyntämisen järjestämistä ole aina katsottu kannattavaksi. Talonrakentamisen rakennus- ja purkujätteiden hyötykäyttöaste olikin vuonna 1997 alle 30 prosenttia. Valtio-

neuvoston päätöksen tultua voimaan työmailla kuitenkin on nykyisin lajiteltava erilleen ainakin seuraavat jakeet: kiviaines-pohjaiset jätteet, kyllästämättömät puujätteet, metallijätteet sekä maa-aines-, kiviaines- ja ruoppausjätteet.

Tavoitteena 70 prosentin hyödyntämisaste

Valtioneuvosto on vuonna 1997 tekemässään päätöksessä asettanut tavoitteita rakennusjätteen hyötykäytölle. Niiden mukaan rakennusjätteen hyötykäytön tulisi lisääntyä vuoteen 2000 mennessä noin 50

prosenttiin. Astetta pidemmän aikavälin tavoitteet, vuoteen 2005 mennessä, on jätteiden määrälle ja hyötykäytölle asetettu vuonna 1998 hyväksytyssä valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa. Siinä on asetettu tavoitteet sekä rakennustoiminnan jätteiden määrän vähentämiseksi että hyödyntämisasteen nostamiseksi 70 prosenttiin. Näiden molempien tavoitteiden toteuttamisen seuranta edellyttää rakennusjätteiden määrän ja hyötykäytön säännöllisen seurannan toteuttamista.

Lähteet:

Isaksson, K-E., Talonrakennustoiminnan jätteet. Tilastokeskus, Ympäristö 1993:7.

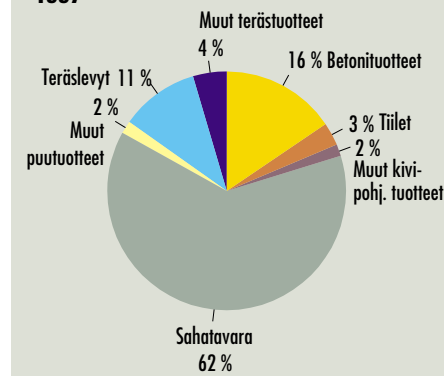
Perälä, A-L., Nippala, E., Rakentamisen jätteet ja niiden hyötykäyttö. VTT Tiedotteita 1936, Espoo 1998.

Tilastokeskus, Rakennusjättilastoinnin kehittäminen. Tilastokeskus, Katsauksia 1998:10.

Valtakunnallinen jättesuunnitelma vuoteen 2005. Ympäristöministeriö, 1998.

Eila Salomaa on yliaktuaari Tilastokeskuksen ympäristö ja energia -yksikössä.

UUDISRAKENTAMISEN JÄTTEIDEN HYÖDYNNETYN OSAN JAKAUMA 1997

Mitä on rakennusjäte?

Jätelaissa määritellyn mukaisesti jätteellä tarkoitetaan ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä.

Rakennusjäte kattaa rakennustyömaatoiminnasta syntyneen jätteen, mutta ei esimerkiksi rakennustuoteteollisuudessa

syntyneitä jätteitä. Tyypillisiä rakennusjätteitä ovat sahatavaran, eristemateriaalien, betonin, tiilien, laattojen ja erilaisten muiden rakennusmateriaalien ylijäämäkappaleet, varastoinnissa pilaantuneet tarvikkeet sekä rakenteista purettu osat. Rakennusjätteeksi luokitellaan jätelain mukaan myös erilaiset ylijäämämaat.

Majoitus- ja ravitsemisalalan myynnin kasvu on jatkunut jo kuudetta vuotta peräkkäin. Alan yritykset odottavat, että kehitys jatkuu myönteisenä myös tulevaisuudessa. Piristeeksi kaitaan kuitenkin alkoholiveron ja ruokatarjoilun arvonlisäveron alentamista. Harmaata ta- loutta aletaan torjua erityisellä ohjelmalla.

Ravintola-ala kaipaa veronalennuksista lisäpiristettä

Pekka Lith

Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton SHR:n tilastojen mukaan alan kokonaismyynnin arvo nousi vuonna 1999 27 miljardiin markkaan, josta majoitusliikkeiden myyntiä oli 8 miljardia markkaa. Edellisestä vuodesta myynnin arvo kohosi 5 prosenttia.

Eniten eli 8 prosenttia nousi majoitusliikkeiden myynti. Majoitusmyynti kasvoi lähinnä huonehintojen nousun ansiosta, sillä hotellihuoneiden käyttöasteessa ei tapahtunut suuria muutoksia. Syynä on huonetarjonnan kasvu. Keskimääräinen huonekäyttöaste oli vain 49 prosenttia, mikä on selvästi tyydyttävän 60 prosentin käyttöasteen alapuolella.

Hotelliöypymisiä oli viime vuonna 12 miljoonaa. Näiden osuudeksi kaikista rekisteröidyistä yöpymisistä muodostui 79 prosenttia. Ulkomaalaisten osuus hotelliyöpymisistä oli 3 miljoonaa eli neljännes. Hotellien suurimman ulkomaalaisryhmän muodostivat ruotsalaiset, joiden jälkeen tulivat saksalaiset ja venäläiset.

Ruoka pitänyt ravintolat kasvussa

Anniskeluravintoloiden myynti lisääntyi SHR:n mukaan 6 prosenttia, mutta kes-

kiolutpubien ja kahviloiden myynti kasvoi vain prosentin. Ravitsemispuolella kasvu johtuu lähinnä ruokamyyntin lisääntymisestä. Sitä vastoin anniskelumyyntin kehitys on pysähtynyt. Henkilöstöravintoloissa myynnin lisäys oli 4 prosenttia vuonna 1999.

Anniskelumyyntin supistumista osoittaa se, että alkoholijuomien toimitukset ravitsemisliikkeille vähenivät Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen SVVT:n mukaan 2 prosenttia vuonna 1999. Samalla anniskelumyyntin osuus alkoholin tilastoidusta kokonaiskulutuksesta on vähentynyt. Vuonna 1999 anniskelun osuus oli viidennes alkoholin kulutuksesta.

Siiderit ja miedot viinit maistuneet

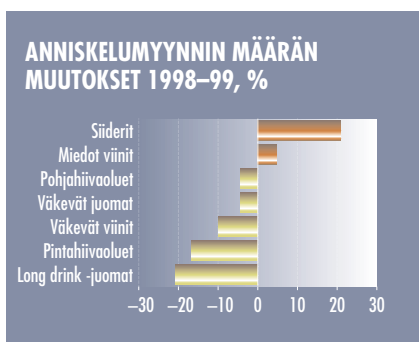
Juomaryhmien myynnin kehityksessä on huomattavia eroja. Parhaiten on kehittynyt siiderin ja mietojen viinien myynti. Siiderin myynti lisääntyi viidenneskellä ja mietojen viinien viisi prosenttia. Sitä vastoin muiden juomaryhmien myynti väheni. Eniten putosivat long drink -juomien (-21 %), pintahiivaoluiden (-17 %) ja väkevien viinien myynti (-10 %).

Toteutunut kehitys on johtunut juomatottumusten muutoksista ja tilastoitamattoman alkoholin kulutuksen kasvusta. Myös alkoholin vähittäismyynti on kasvanut anniskelumyyntiä enemmän. Tilastoitamattoman kulutuksen (tulistaustuonti yms.) osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on kasvanut 90-luvulla yhtä suureksi kuin alkoholin anniskelukulutus.

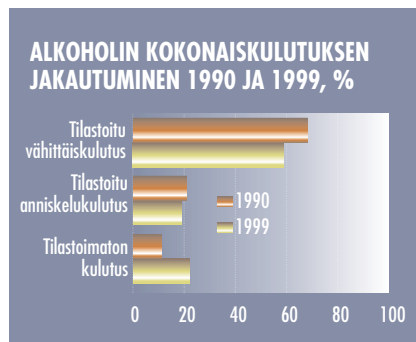
Ala odottaa hyviä suhdanteita

Kauppa- ja teollisuusministeriön (KTM) suhdannebarometristä ilmenee, että majoitus- ja ravitsemisalalan suhdanneodotukset ovat vahvistuneet. Yrityksistä 49 prosenttia katsoo, että suhdanteet paranevan entisestään. 47 prosenttia uskoo jo nyt hyvän suhdannetilanteen pysyvän ennallaan. Keskimääräistä vahvemmat odotukset ovat hotelleilla.

Myönteinen kehitys on heijastunut alan kannattavuuteen, sillä KTM:n suhdannebarometrin mukaan yli 90 prosenttia yrityksistä uskoo kannattavuutensa paranevan tai pysyvän vähintään ennallaan kuluvaan vuoteen aikana. Kuitenkin tarjonnan kasvu on pitänyt ka-

Yhteensä alkoholijuomien toimitukset anniskeluliikkeille supistivat kaikkiaan 1,9 prosenttia vuonna 1999 (Lähde: STTV).

Tilastoimattoman kulutuksen osuus alkoholin kokonaiskulutuksesta on kaksinkertaistunut 90-luvulla (Lähteet: STTV, Stakes, Suomen Gallup).

	Myynti 1999; mrd. mk	Muutos, % 1998-99
Anniskeluravintolat	9,3	+5,7
Majoitusliikkeet	7,8	+8,3
Keskiolutpubit, kahvilat, pikaruokapaikat	6,5	+1,2
Henkilöstöravintolat	3,3	+4,0
Yhteensä	26,9	+4,6

Majoitusliikkeiden myynnistä varsinaista majoitusmyyntiä on vain 3,2 miljardia markkaa. Loppuosa koostuu ravintolamyyntistä yms. (Lähteet: STTV, Tilastokeskus).

MAJOITUS- JA RAVITSEMISALANTOIMIPAIKAT 1996–99

	1996	1997	1998	1999
Anniskeluravintolat	3 796	4 207	4 480	4 748
Keskiolutpubit ja -kahvilat	5 655	5 315	4 920	4 393
Muut kahvilat	1 290	1 280	1 310	1 300
Henkilöstöravintolat	1 715	1 687	1 690	1 699
Hotellit	748	754	754	760
Muut majoitusliikkeet	407	423	438	440
Yhteensä	13 611	13 666	13 592	13 340

Lähteet: STTV, Tilastokeskus, A. C. Nielsen.

pasiteetin käyttöasteen alhaisena. Lisäinvestointeja suunnittelee 22 prosenttia hotelleista ja 16 prosenttia ravintoloista.

Majoitus- ja ravitsemisalan työllisyys oli kasvanut Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan lähes 77 000 työntekijään vuonna 1999. Samalla alan työttömyysaste on painunut alle 10 prosenttiin. Työllisyystilanne paranee edelleen, sillä KTM:n suhdannebarometrin mukaan 28 prosenttia yrityksistä aikoo palata lisää työvoimaa kuluvana vuonna.

Alv alemmaksi viidellä yksiköllä

KTM:n suhdannebarometrin mukaan markkinoinnin tehostamisessa on yritysten mielestä paljon kehittämisen varaa. Markkinointia painotetaan erityisesti hotelleissa ja muissa majoitusliikkeissä.

Majoitusliikkeissä on kiinnitetty huomiota myös verkottumiseen ja kansainvälistymiseen. Ravintoloissa halutaan panostaa henkilöstön palveluosamiseen ja koulutukseen.

Suomessa elintarvikkeiden arvonlisäveron (17 %) ja ruokatarjoilun arvonlisäveron (22 %) verokantojen välinen ero on viisi prosenttiyksikköä elintarvikkeiden hyväksi. Kilpailu ravitsemisalan ja kaupan välillä on kiristynyt koko ajan, koska kaupparyhmittymät ovat panostaneet voimakkaasti valmisateriamyynnin kehittämiseen.

SHR:n mukaan ruokatarjoilun arvonlisäveron alentaminen viidellä prosenttiyksiköllä kasvattaisi palvelujen kysyntää ja työllisyyttä vähintään samalla prosentilla. Arvonlisäveron alennus vähentäisi valtion verotuloja 450 miljoonalla markalla vuodessa. Palvelujen kysynnän kasvu ja työttömyysmenojen

lasku tuovat kuitenkin takaisin pääosan veronmenetyksistä.

EU:ssa kahdeksalla jäsenmaalla on poikkeuslupa normaalia alemman verokannan soveltamiselle ravintolapalveluihin. Näistä maista monet ovat merkittäviä matkailumaita. Vain Ruotsissa ja Tanskassa ruokatarjoilun arvonlisävero on Suomea korkeampi. Arvonlisäveron alentaminen vaatii kuitenkin EU:lta poikkeuslupaa.

Piilokulutuksesta korvausta veroaleen

Suomen alkoholiverotus on EU:n raskainta. Alkoholijuomaverojen asteittaiseen alentamiseen tulisi ryhtyä mahdollisimman pian. Vuonna 2004 suomalaisten matkustajien alkoholin tuonnille avautuvat EU:n käytössä olevat määrälliset ylärajat. Maahan saa tuolloin tuoda kerralla 110 litraa olutta, 90 litraa viinettä ja 10 litraa väkeviä juomia.

Kun tuontikertoja ei ole rajattu, voi halvemman hintatason maista tuoda katkeamattomana virtana alkoholijuomia. Hallitus ei ole ohjelmassaan toistaiseksi varautunut alkoholijuomaverotuksen muuttamiseen. Alkoholiverotuksen alentaminen ei välttämättä merkitsisi verotulojen laskua, jos nykyinen tilastoimaton viidennes alkoholinkulutuksesta saadaan verotuksen piiriin.

SHR:n tekemien laskelmien mukaan alkoholiveron puolittaminen alentaa alkoholijuomien tarjoiluhintoja noin 15 prosentilla. Alkoholin kysyntää 15 prosentin tarjoiluhintojen lasku lisäisi noin 7–8 prosenttia. Yhteensä arvonlisäverotuksen ja alkoholiveron alennukset lisäisivät majoitus- ja ravitsemisalan työpanosta arviolta 3 400 henkilötyövuodella.

Harmaata taloutta vastaan ohjelmalla

Ravintolatoiminta on rakentamisen ohella toinen merkittävä toimiala, jolla harmaata taloutta paljon harrastetaan. Ala onkin päättänyt ryhtyä näyttävään harmaan talouden vastaiseen kampanjaan. Kannattava toiminta on ollut monelle asioistaan huolehtivalle yritykselle mahdotonta, jos lähiympäristössä toimii harmaan talouden harjoittajia.

Harmaan talouden kitkemiseksi SHR, jonka jäsenkunta kattaa 75–80 prosenttia majoitus- ja ravitsemisalanliiketoiminnasta, on päättänyt tarkistaa yhteiskunnallisten velvoitteiden hoitamisen jäsenyrityksissään. Tätä varten yrityksiltä on pyydetty valtakirjoja, joiden perusteella voidaan tutkia yritysten rekisteröityminen ennakkoperintärekestäriin ja arvonlisäverovelvolliseksi.

Harmaan talouden harjoittajat laiminlyövät useimmiten kirjanpidon. Tämän vuoksi SHR edellyttää jäsenyrityksiltään myös KHT-tilintarkastajan tai HTM-tilintarkastajan käyttämistä. Jos yritys ei harjoita anniskelua eikä laki edellytä hyväksytyä tilintarkastajaa, voidaan käyttää muutakin tilintarkastajaa edellyttäen, että kirjanpidon hoitaa Kirjanpitotoimistojen liiton jäsenoimisto.

Lähteitä: Kauppa- ja teollisuusministeriö: Majoitus- ja ravitsemustoiminnan suhdannebarometri 1/2000

SHR: Hotelli- ja ravintola-alan taskutalasto 2000

SHR: Hotelli- ja ravintola-alan toimintaedellytysten ja työllisyyden paraneminen 2000

SHR-Uutiset 1/2000, 3/2000, 4/2000 ja 6/2000.

Tuore muuttaja muuttoaltis

Äskettäin muuttanut vaihtaa paikkakuntaa paljon todennäköisemmin kuin sellainen, joka on pysynyt ainakin pari vuotta asuinsijoillaan. Korkeasti koulutetut muuttavat herkemmin kuin vähän koulutetut. Myös työttömäksi jääminen panee liikkeelle.

Lida Häkkinen

Suomen sisäinen muuttoliike on kasvanut 1990-luvulla, ja muuttoalto näyttää jatkuvan myös alkaneella 2000-luvulla. Suurin osa kuntien välisistä muutoista on lähialueen sisällä tapahtuvia muuttoja, jolloin muuttaminen voidaan nähdä jonkinlaisena kuntien tarjoamien palvelujen, esimerkiksi koulujen ja lasten päivähoidon, laadun mittana tai paremman asunnon ja miellyttävämmän asuinalueen etsimisenä. Lähialueen muuttoihin ei aina liity työpaikan vaihtumista, eikä se vaikuta väestön sijoittumiseen eri osiin maata.

Muuttojen määrä sinänsä ei tietenkään ole ratkaisevaa muuttoliikkeen vaikutuksien kannalta. Suurin osa muutoista on ristikkäismuuttoa eli muuttamista edestakaisin eri alueiden välillä. Väestön alueelliseen siirtymiseen vaikuttavien muuttojen osuus kaikista läänien välisistä muutoista vaihteli viiden ja kahdentoista prosentin välillä vuosina 1987–1996.

1990-luvun alussa muutot olivat enimmäkseen ristikkäismuuttoja, mutta nousukauden päästyä taas vauhtiin muuttaminen on vaikuttanut enemmän väestön alueelliseen sijoittumiseen. Varsinkin kun otetaan huomioon muu-

ton kasvanut volyyymi, ei-ristikkäismuutolla on nyt aikaisempaa merkittävämpiä vaikutuksia. Ei-ristikkäismuuton suuntautuminen ja rakenne on muuttoliikkeen kokonaisvaikutusten kannalta keskeistä.

Koska lähialueiden välisellä muuttoliikkeellä ei ole vaikutusta väestön alueelliseen sijoittumiseen, tässä tarkastellaan työvoima- ja elinkeinokeskusten välistä muuttoa. Tutkimuksessa hyödynnetään vuodet 1989–1997 kattavaa yksilötason paneeliaineistoa, jossa on 350 000 työikäisen henkilön seurantaliedot. Todennäköisyys, että henkilö muuttaa toiseen työvoima- ja elinkeinokeskukseen vuoden aikana on keskimäärin 2 prosenttia.

Muuttohistoria selittää parhaiten

Tulosten mukaan parhaiten muuttopäätöstä selittää yksilön muuttohistoria. Kahden vuoden sisällä muuttaneiden todennäköisyys muuttaa uudelleen on lähes kolme kaksi kertaa niin suuri kuin paikallaan pysyneiden. Uudelleen muuttajilla muuttokustannukset ovat pienemät – vähän aikaa paikkakunnalla asuneille ei ole muodostunut vielä kiinteitä alueellisia siteitä. Lisäksi muuttajat saattavat olla pettyneitä kohdealueeseensa ja muuttavat siksi uudelleen. Muuttoliike ruokii itseään, kun yhä useammat ovat muuttaneet ainakin kerran ja ovat alttiimpia muuttamaan uudestaan. Myös koulutus nostaa muuttoalttiutta. Ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneilla on keskimäärin 1,7 prosenttiyksikköä suurempi muuttotodennäköisyys kuin pelkän perusasteen tutkinnon suorittaneilla.

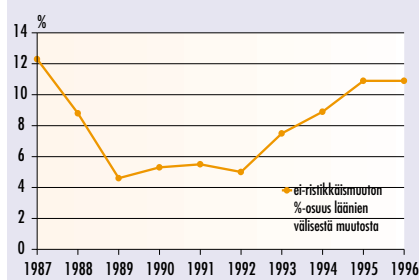
Henkilökohtainen työttömyys kasvattaa muuttotodennäköisyyttä, mutta

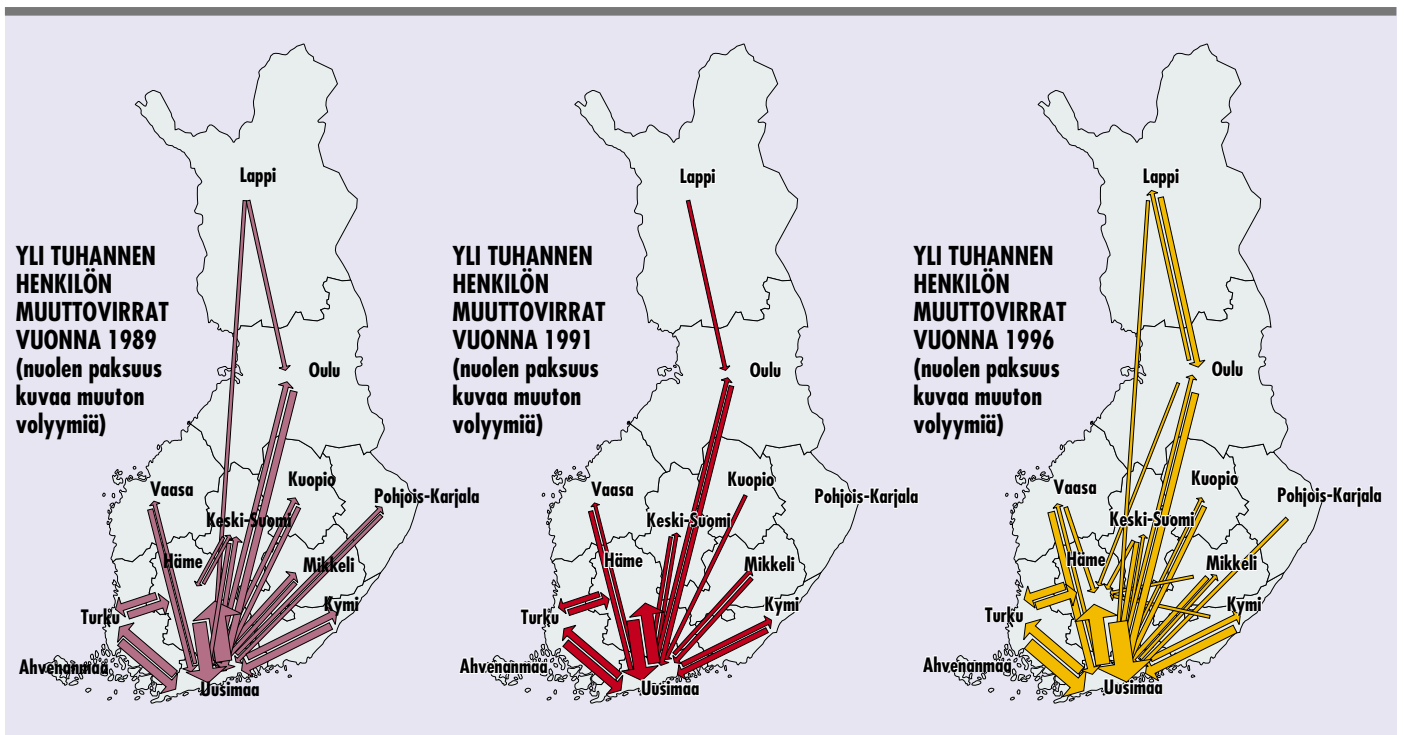
työttömyyden kestolla ei näytä olevan vaikutusta. Myös korkea asuinpaikan työssäkäyntialueen työttömyysaste lisää muuttamistodennäköisyyttä. Työssäkäyntialueen työttömyysaste kuvaa ainakin osittain uuden työpaikan löytämisen tai entisen työpaikan säilyttämisen todennäköisyyttä. Muuttaminen korkean työttömyysasteen alueelta parempien työllisyysnäköymien alueelle voi siten olla hyvinkin houkuttelevaa riippumatta omasta sen hetkisestä työmarkkinatilanteesta. Koko maan työttömyysasteen nousu vähentää muuttoalttiutta, koska riski jäädä työttömäksi muuton jälkeen on suuri, eikä muuttaja pysty silloin kattamaan muuttokustannuksia.

Opiskelijat muuttavat todennäköisemmin kuin muu väestö. Opiskelijat ovat yleensä nuoria, ja monet muuttavat pois vanhempiensa luota opiskelemaan. Lisäksi opintojen päättyessä opiskelija saattaa muuttaa työpaikan perässä toiselle paikkakunnalle. Opintojen ollessa kesken muuttoalttiuden pitäisi olla pieni, koska opiskelut sitovat opiskelupaikkakunnalle.

Vuonna 1994 voimaan tullut uusi kotikuntalaki antaa henkilöille mahdollisuuden valita vapaammin vakinainen asuinpaikkansa. Esimerkiksi opiskelijat ovat vuodesta 1994 eteenpäin voineet halutessaan olla kirjoilla opiskelupaikkakunnalla, kun tätä aikaisemmin he pystyivät vaihtamaan kotikuntansa opiskelupaikkakunnaksi vasta valmistuttuaan. Tämä näkyy pienenä hypäyksenä muuttotilastoissa vuosina 1993–94, muttei lähimainkaan kokonaan pysty selittämään muuttoliikkeen kasvua. Kotikuntalainen uudistuksen vaikutus muuttomääriin poistuu vasta siinä vaiheessa, kun kaikki ennen vuotta

VÄESTÖN UUELLEENSIIJOITUMISEEN VAIKUTTAVAN MUUTON OSUUS LÄÄNIEN VÄLISESTÄ KOKONAISMUUTOSTA

1994 opiskelunsa aloittaneet ovat valmistuneet.

Henkilön sukupuolella ei ollut vaikutusta muuttoalttiuteen. Parisuhteessa elävät henkilöt, joilla on lapsia, muuttavat pienemmällä todennäköisyydellä kuin yksin asuvat henkilöt. Vanhempiansa luona asuvat aikuiset muuttavat yksinasuvia enemmän. Puolison työssäkäynti pienentää yksilön muuttamistodennäköisyyttä. Suomessa naimisissa olevien naisten työssäkäynti on yleisempää kuin monissa Keski-Euroopan maissa, joten puolison työllä ja työmahdollisuuksilla on suuri vaikutus muuttopäätökseen ja myös muuttokohteen valintaan.

Omistusasuminen vähentää muuttotodennäköisyyttä selvästi verrattuna vuokralla asuviin. Asunnon tai asuntopakkeiden omistaminen lisää muuttokustannuksia ja lisäksi asunnon ostaminen on merkki siitä, että henkilö syystä tai toisesta suosii aluetta ja haluaa sitoutua siihen pidemmäksi aikaa.

Hyvät alueelliset työllisyysnäkyvät houkuttelevat muuttajia

Aluevalintamalleissa tutkittiin, minkä kuudesta suuralueesta (Uusimaa, Länsi-Suomi, Itä-Suomi, Keski-Suomi, Pohjanmaa ja Lappi) henkilö valitsi kohdealueekseen. Muuttajan kohdealueen

valintaa selitettiin kohdealueiden ominaispiirteillä ja yksilön henkilökohtaisilla ominaisuuksilla.

Suurin osa muutoista suuntautuu lähialueille, joten merkittävin alueen valintaan vaikuttava tekijä on sen etäisyys nykyisestä asuinpaikasta. Korkean työttömyysasteen havaittiin pienentävän alueen tulomuuttoa, kun taas korkeat alueelliset keskitulot kasvattavat todennäköisyyttä muuttaa alueelle.

Korkeat asuntojen hinnat vähentävät alueen houkuttelevuutta. Asuntojen hinnoilla ei kuitenkaan kaikkina vuosina ollut merkitsevää vaikutusta kohdealueen valintaan. Mahdollisesti asuntojen hinnat esimerkiksi pääkaupunkiseudulla eivät tutkimusaikana, vuosina 1989–1997, olleet vielä nousseet riittävästi, jotta niillä olisi vaikutusta muuttamiseen. Lisäksi Uudenmaan hyvä työllisyystilanne esimerkiksi Itä-Suomeen verrattuna saa monet pakkaamaan tavaransa muuttoautoon suurista asumiskustannuksista ja heikosta asuntotilanteesta huolimatta.

Yksilömuuttajista tutkittiin iän ja koulutuksen vaikutusta aluevalintaan. Uusimaa saa kaikkein todennäköisimmin nuorta ja korkeasti koulutettua väestöä tulomuuttajina. Uudenmaan tulomuuttajien keskimääräistä koulutustasoa laskee suuri opiskelijoiden

joukko, mutta silti Uudenmaan tulomuuttajat ovat keskimäärin hieman korkeammin koulutettuja kuin muualle Suomeen muuttajat.

Korkeasti koulutettujen henkilöiden muuttoja suuriin kaupunkeihin on vauhdittanut erityisesti 1990-luvun alussa alkanut kuntien ja valtion työpaikkojen alasajo. Nämä työpaikat olivat vielä 1980-luvulla merkittävä maa-seudun korkeasti koulutettujen henkilöiden työllistäjä. Isoissa kaupungeissa ja erityisesti Uudellamaalla valtion ja kuntien tilalle on tullut uusia työllistäjiä, esimerkiksi teknologia-alan yrityksiä, jotka palkkaavat korkeakoulututkinnon suorittaneita henkilöitä. Lisäksi työpaikkoja löytyy erikoistuneemmillekin työntekijöille, joten puolison on helppoa saada töitä samalta alueelta. Itä-Suomeen ja Lappiin muuttavat ovat hieman vanhempia ja heikommin koulutettuja kuin muualle muuttavat.

VTM lida Häkkinen työskentelee tutkijana Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa. Artikkelin perustuu juuri valmistuneeseen tutkimukseen Häkkinen, lida (2000): *Muuttopäätös ja aluevalinta Suomen sisäisessä muuttoliikkeessä*. VATT-tutkimuksia nro 65. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki.

Vihkivuosisikeroissa on eroa...

Selvä enemmistö avioliitoista on kestänyt

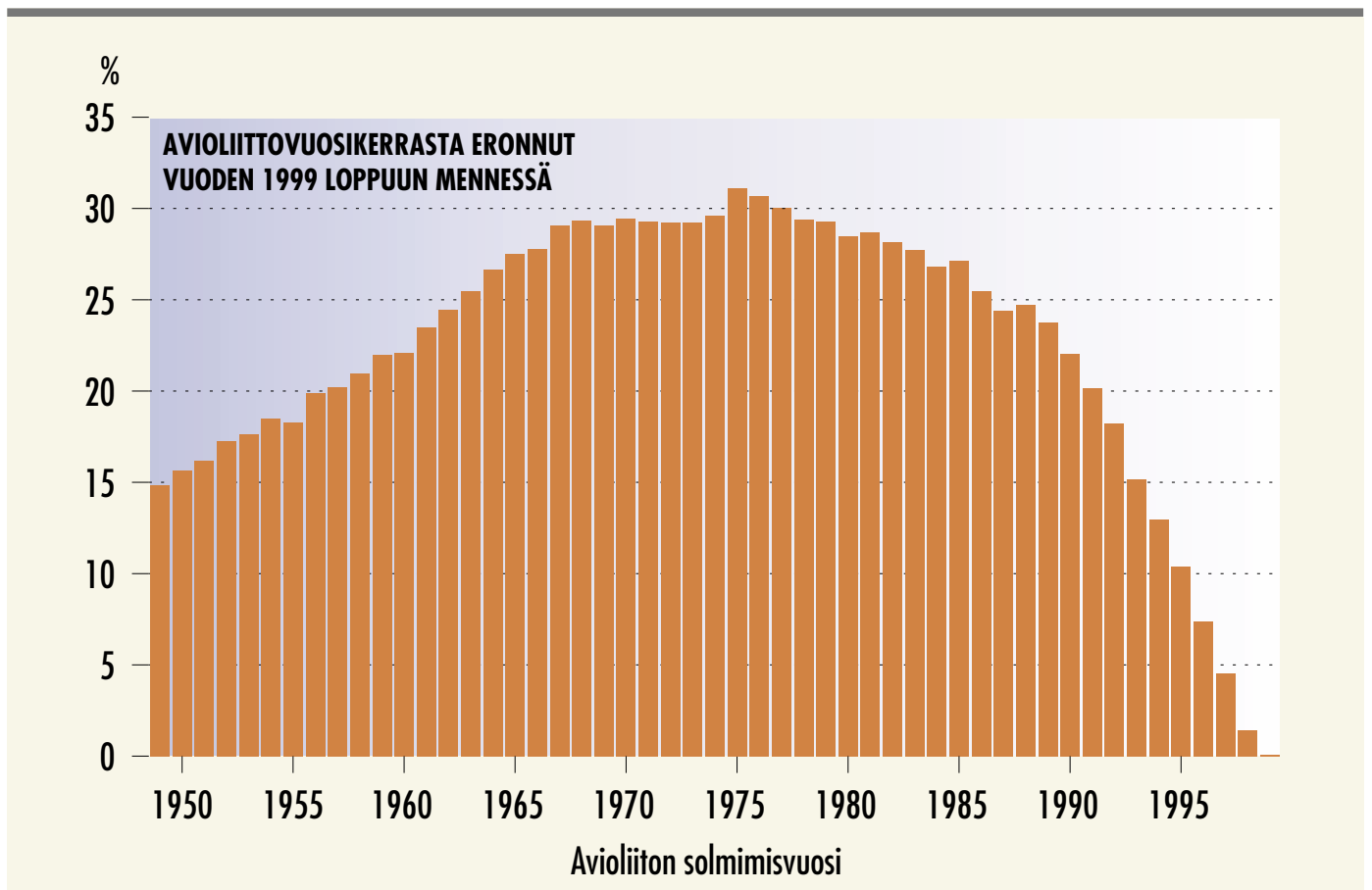
Tuntuuko lehtihyllyä silmäillessä tai juoruja kuunnellessa, että joka toinen aviopari eroaa. Vai tuleeko tarkemmin ajatellen mieleen, ettei nyt ihan sentään. Mitä sanovat tilastot? Samaa. Nykymenolla kyllä puolet avioliitoista kariutuu, mutta toistaiseksi yhdestäkään avioliittojen vuosikerrasta ei ole purkautunut kolmanneskaan, ei edes 1975–77 vuosikerroista.

Jouni Kotkavuori

”Joka toinen avioliitto hajoaa” on muodostunut jo hokemaksi lehtijuutuissa ja kahvipöytäkeskusteluissa. On

tarpeen muistuttaa hokeman ennusteluonteesta. Toistaiseksi näin ei ole tapahtunut. Tällä hetkellä eniten eroon päätt-

nyt avioliittojen vuosikerta on 1975. Tuona vuonna solmituista liitoista on purettu melkein joka kolmas eli 31 prosenttia.

Ennen vuotta 1975 solmitut liitot ovat olleet ”kestävämpiä”, vaikka niillä on ollut pidempi aika päättynyt eroon. Eroamisherkkyuden lisääntyminen näkyy oheisesta ”kukkakimppukuvasta”.

Vuoden 1975 jälkeen solmituilla liitoilla on ollut entistä suurempi herkkyys kariutua, mutta aikaa on ollut vähemmän. Niinpä esimerkiksi vuonna 1995 solmituista liitoista oli vuoden 1999 loppuun mennessä päättynyt eroon jo joka kymmenes. Ja jos sitä menoa jatketaan, tuon vuosikerran liitot yltyvät ennen pitkää ”joka toinen” -hokeman toteuttamiseen.

Mutta vielä ei niin siis ole tapahtunut minkään avioliittovuosikerran kohdalla. Oheisesta pylväskuvista voi todeta, että vuonna 1949 vihityistä 15 prosentilla jäi kultahäät viime vuonna viettämättä eron takia. Hopeahäitäkin vietettiin runsaasti, vaikka vuoden 1974 hääpareista olikin lähes 30 prosenttia päättynyt eroon.

Kuohuva vuosikerta 1968

Yleensä ottaen eronneisuus muuttuu varsin säännönmukaisesti kasvaen ensin avio-

...vaikkei niin merkittäviä kuin viimeissä.

liittovuosikerta 1975:een saakka ja laskien siitä eteenpäin. Triviaana kiinnostavia ovat ”väärät” järjestykset. Vuoden 1954 avioliitosta on päättynyt useampi eroon kuin vuotta nuoremista liitoista. Merkittävisistä poikkeamista ei toki ole kysymys: vuo-

den 1954 vihkipareista 18,4 prosenttia oli päättynyt eroon, kun vuoden 1955 luku on 18,2 prosenttia.

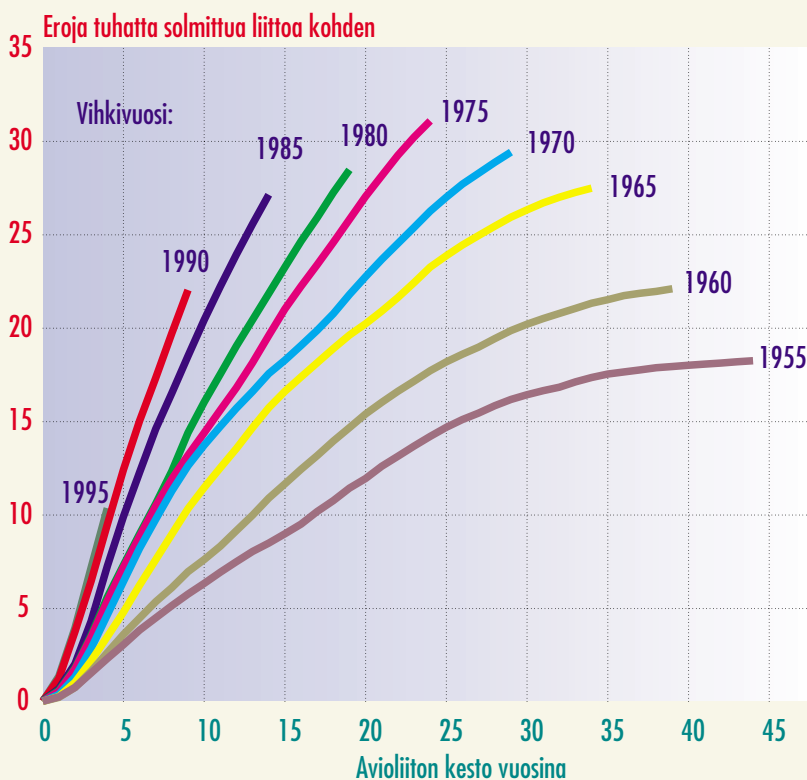
Kuohuvan vuoden 1968 liitoista on kariutunut jo 29,3 prosenttia eli useampi kuin vuosien 1971–73 liitoista.

Hyvin säilyneet 1980, 1984 ja 1987

Vuoden 1975 jälkeen solmittujen liittojen eroluvut putoavat enimmäkseen odotetusti; onhan aikaa erojen toteutumiseen ollut vähemmän. Hiukan muita ”parempina” avioliiton solmimisvuosina voisi pitää vuosia 1980, 1984 ja 1987. Noina vuosina solmituista liitoista on eroon päättynyt harvempi kuin vuotta nuoremista liitoista. Mutta myös niiden ”huonompina” vuosikertojen 1981, 1985 ja 1988 liitoista on vielä kuitenkin koossa ehdoton enemmistö. Niin on kaikkien muidenkin vuosikertojen osalta vielä pitkään.

Toistaiseksi tilastoista ei siis saa tukea sille, että olisi yhtä tavallista erota kuin pysyä liitossa. ”Joka toinen eroaa” -hokema on kuitenkin kenties itsessään vaikuttamassa mielipideilmastoon, jossa hokema jatkossa toteutuukin. Vaikkei kukaan varmaan tilastojen valossa ratkaisuun tee.

EROKERTYMÄT AVIOLIITON KESTON JA VIHKIVUODEN MUKAAN

Maassamuutto lisääntyi vuodessa 3 600:lla

Kunnasta toiseen muutettiin Suomessa vuonna 1999 lähes 260 000 kertaa, osoittavat väestönmuutostilaston lopulliset tiedot. Muuttojen määrä lisääntyi edellisvuodesta 3 600:lla. 1990-luvun alun lamavuosina muuttoja oli selvästi vähemmän: vuonna 1992 muuttojen määrä oli yli 80 000 pienempi kuin 1999.

Muuttojen lisäys johtuu osittain vuonna 1994 voimaan tul-

leesta kotikuntalaista, joka antoi opiskelijoille mahdollisuuden kirjautua opiskelupaikkakuntansa asukkaiksi. Tilastokeskuksen asettama selvitystyöryhmä on arvioinut, että vuosina 1994–97 tapahtuneesta muuttojen lisäyksestä keskimäärin 13 000 selittyi sillä, että opiskelijat käyttivät tuota mahdollisuutta.

Kaupunkimaiset kunnat saivat vuonna 1999 muuttovoittoa runsaat 10 000 henkeä. Taajaan

asuttujen kuntien muuttotappio oli 2 400 ja maaseutumaisten kuntien 7 700 henkeä.

Kaupunkimaisten kuntien muuttovoitto oli suurin 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä, lähes 15 000 henkeä. Alle 10-vuotiaiden sekä 30–39- ja 50–64-vuotiaiden ikäryhmissä kaupunkimaiset kunnat saivat muuttotappiota.

1990-luvulla muuttovoitot ovat keskittyneet entistä harvemmille seuduille. Kun vuosina 1989–90 muuttovoittoa sai 36 seutukuntaa, vuosina 1998–99 muuttovoittoisia seutukuntia oli 20 vähemmän.

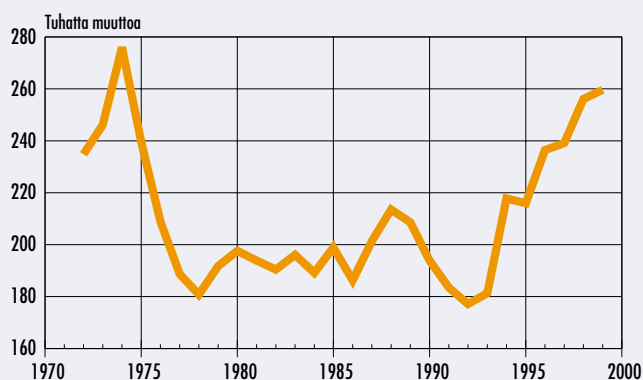
Määrällisesti eniten muuttovoittoa sai vuonna 1999 Helsingin seutukunta, jonka muuttovoitto oli yli nelinkertainen verrattuna seuraavaksi eniten muuttovoittoa saaneisiin Tampereen ja Oulun seutukuntaan. Väkilukuun suhteutettuna Oulun seutukunnan muuttovoitto oli kuitenkin suurin.

Helsingin kaupungin muuttotase oli 1980-luvulla vuoroin positiivinen ja vuoroin negatiivinen; koko vuosikymmenen saldo oli hieman miinuksen puolella. Laman jälkeen Helsingin muuttovoitto alkoi kasvaa, mutta 1990-luvun puolivälin jälkeen se on alkanut pienentyä. Vuonna 1999 Helsingin muuttovoitto oli vain 700 henkeä suurempi kuin Espoon muuttovoitto.

Vuonna 1999 muutti ulkomailta Suomeen 14 700 henkeä, 600 enemmän kuin edellisessä vuonna. Suomesta muutti ulkomaille 12 000 henkeä, 1 100 enemmän kuin edellisessä vuonna. Nettomaahanmuutto pieneni 2 800:aan edellisvuoden 3 400:sta. Viimeksi kuluneiden kuuden vuoden ajan nettomaahanmuutto on pysynyt miltei ennallaan ja on ollut noin 3 000 henkeä vuodessa.

Lähde: Väestömuutokset kunnittain 1999

KUNTIEN VÄLINEN MUUTTOLIIKE 1972–1999

TILASTOUUTISIA

5.6. Kuluttajabarometri: Suomalaisien luottamus talouteen ennallaan

Suomalaisista kuluttajista 35 prosenttia odotti toukokuussa, että maamme taloustilanne paranee edelleen seuraavan vuoden aikana. Oman taloutensa kohentumiseen uskoi 29 prosenttia kuluttajista. Eniten talouteen luottivat toimihenkilöt, vähiten eläkeläiset. Kuluttajien luottamusindikaattori oli toukokuussa 14,0 eli suunnilleen sama kuin huhtikuussa tai vuosi sitten.

7.6. Kotitalouksien kulutusluottokanta kasvoi 12 prosenttia viime vuonna (s. 22)

8.6. Kunnallistaloudessa ei suuria muutoksia viime vuonna (s. 19)

8.6. Luottokorttistot lisääntyivät tuntuvasti viime vuonna (s. 22)

9.6. Maatalouden tulot alenivat 2,3 prosenttia vuonna 1998

9.6. Rakentaminen kasvaa edelleen (s. 21)

12.6. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,1 prosenttia (s. 21)

13.6. Suurten talonrakentajien tulokset paranivat (s. 21)

13.6. Suurten teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 8,5 prosenttia (s. 20)

15.6. Yöpymiset majoitusliikkeissä edellisvuoden tasolla huhtikuussa (s. 27)

15.6. Teollisuustuotanto kasvoi huhtikuussa 4,7 prosenttia edellisvuodesta (s. 20)

19.6. Tuontihintojen nousu kiihtyi (s. 26)

20.6. Kuorma-autojen kuljetettava tavaramäärä lisääntyi 9 prosenttia tammi-maaliskuussa (s. 27)

20.6. Työllisiä 71 000 enemmän kuin vuotta aiemmin (s. 24)

21.6. Vuokrat nousivat vuodessa 3,7 prosenttia

21.6. Omaisuustulot kasvattivat tuloeroja vuonna 1998 (s. 24)

27.6. Vuosituhat alkoi bruttokansantuotteen nopealla kasvulla (s. 19)

27.6. Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi 20 prosenttia (s. 23)

28.6. Teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 18 prosenttia (s. 23)

Bkt:n kasvu nopeaa alkuvuonna

Bruttokansantuotteen määrä kasvoi ennakkotietojen mukaan 5,2 prosenttia tämän vuoden tammi-maaliskuussa verrattuna viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

Vienti kasvoi tammi-maaliskuussa 12 prosenttia ja tuonti 5,3 prosenttia. Talouden kasvua nopeuttivat vienti ja kotitalouksien kulutus.

Kotitalouksien kulutusmenot lisääntyivät 4,5 pro-

senttia verrattuna viime vuoden tammi-maaliskuuhun. Koteihin hankittiin uusia koneita ja huonekaluja. Myös autojen ostoja oli siirretty uuden vuosituhaten puolelle.

Tuotannon määrä lisääntyi tammi-maaliskuussa eniten metalliteollisuudessa, 14,1 prosenttia. Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvoi 10 prosenttia. Myös rakentamisen ja liikenteen toimialoilla kasvu oli ripeää, 7,4 prosenttia.

Lähde: Kansantalouden tilinpito 2000, 1. vuosineljännes

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	1999		2000			
	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
Kokonais-tuotanto	3,5	7,0	4,9	5,3	4,2	2,2

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999	1999				2000
	Milj.mk	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
		Volyymien muutos edellisestä vuodesta, %				
		Käypiin hintoihin				
Bruttokansantuote	718029	3,9	3,7	3,0	3,5	5,2
Tuonti	211484	1,3	1,8	4,3	9,7	5,3
Kokonaistarjonta	929513	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
Vienti	270913	-3,0	2,6	8,7	15,0	12,0
Kulutusmenot	515820	2,9	2,0	2,1	1,6	3,1
yksityiset	363067	4,0	2,8	2,9	2,1	4,4
julkiset	152753	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Investoinnit	138669	7,1	7,0	3,7	2,4	3,8
yksityiset	119196	9,3	10,9	5,4	3,9	2,5
julkiset	19473	-6,4	-6,3	-5,9	-6,6	13,0
Varastojen muutos*	3381
Kokonaiskysyntä	928783	3,2	3,3	3,3	5,0	5,3
kotimainen kysyntä	657870	6,2	3,6	1,0	0,4	2,3
Tuotanto toimialoittain	730
Maatalous		-5,4	-5,3	8,7	-1,5	2,2
Metsätalous		4,0	-0,7	-2,9	0,3	2,3
Koko teollisuus		6,1	5,8	3,2	6,4	10,3
Energia- ja vesihuolto		0,1	-3,8	-0,4	2,0	2,3
Rakentaminen		7,5	7,0	3,3	2,6	7,4
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		2,9	4,7	0,2	4,4	7,4
Kauppa		5,1	4,3	4,6	3,9	4,7
Julkisen toiminta		0,4	0,4	0,4	0,4	-0,2

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000		
						II	III	IV	I
Volyymien muutos edellisvuodesta, %									
	3,8	4,0	6,3	5,0	3,5	3,7	3,0	3,5	5,2

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatietokanta ASTIKAsta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

Maaseutukuntien talous heikkeni viime vuonna

Kuntien tilinpäätökset osoittavat, että etenkin taajaan asuttujen ja kaupunkimaisten kuntien talous vahvistui vuonna 1999. Maaseutumaisien kuntien talous sen sijaan heikkeni edelleen.

Keskimäärin kuntien rahoitusasema kohentui vain hieman viime vuonna. Kuntayhtymien talous vahvistui edelleen.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate oli

9,3 miljardia markkaa eli 0,5 miljardia enemmän kuin vuonna 1998. Vuosikatteen olivat poistoja suuremmat.

Asukasta kohti laskettuna kaupunkimaisten kuntien vuosikate oli 2 049 markkaa, taajaan asuttujen kuntien 918 markkaa ja maaseutumaisien kuntien 531 markkaa. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 979 markkaa, 631 markkaa ja 682 markkaa, joten kuntaryhmien väliset erot lisääntyivät selvästi.

Lähde: Kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston ennakkotiedot 1999

VALTIONVELKA

	31.12.1999	30.4.2000	31.5.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	304306	298905
Muiden emuvaluuttojen määräinen	0	60220	60197
Kotimaanvaluuttamääräinen	274515	351840	346416
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	67777	65435
Valtionvelka yhteensä	410407	419617	411851

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä.

Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan.

Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden Emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden Emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	1999	1999	Muutos
	Touko-kuu	Tammi-touko	Tammi-touko 00/99
	milj. mk		%
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	15050	70819	6,0
Muut tulot	1939	33153	145,4
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	6989	103972	29,4
Tulot ilman lainanottoa	17612	109599	27,4
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4142	20576	-6,1
Siirtomenot	8711	44491	5,1
Reaalisijoitukset	217	904	27,5
Muut menot	952	19862	14,9
Menot ilman rahoitustaloustoimia	14022	85834	4,4
Finanssisijoitukset	409	6953	0,3
Menot ilman valtionvelnan kuoletuksia	14431	92787	4,1

Lähde: Valtiokonttori

4/99-4/00

Teollisuustuotanto kasvoi 4,7 %

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli huhtikuussa 4,7 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Paperiteollisuuden lakko huhtikuussa hidasti teollisuustuotannon kasvua.

Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto pieneni huhtikuussa 15,5 prosenttia edellisvuotesta, kun se maaliskuussa suureni 9,4 prosenttia. Elektroniikkateollisuuden tuotannon vahva kasvu sen sijaan jatkui. Sen tuotanto lisääntyi huhtikuussa lähes 25 prosenttia. Myös muun metalliteollisuuden tuotanto kasvoi huhtikuussa lähes 4 prosenttia eli saman verran kuin maaliskuussa.

Kemianteollisuuden tuotanto kasvoi huhtikuussa runsaat 6 prosenttia, kun se maaliskuussa laski 5,5 prosenttia. Maaliskuun tuotannon lasku johtui kemianteollisuuden laskosta. Muun tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi lähes 2 prosenttia. Kasvu selittyi osittain rakennusaineteollisuuden ja huonekalujen valmistuksen tuotannon kasvulla.

Tehdasteollisuuden kapasiteetista oli huhtikuussa käytössä 81 prosenttia. Alhai-

nen käyttöaste johtui paperiteollisuuden laskosta. Massa- ja paperiteollisuuden käyttöaste oli vajaat 70 prosenttia, metalliteollisuuden 90 ja kemianteollisuuden 79 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden käyttöaste oli 78 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, huhtikuu

Suurten teollisuusyritysten nettotulos 8 %

Suurten teollisuusyritysten tuotot olivat viime vuonna 342 miljardin markka. Tuotoista jäi kokonaistulosta 12 ja nettotulosta 7,8 prosenttia. Vuoden 1998 tulosprosentit olivat jopa 18,5 ja 14,7. Nämä johtuivat kuitenkin elektroniikka-alan yritysten poikkeuksellisen suurista osinkotuotoista ulkomaisilta tytäryhtiöiltä.

Tilastossa ovat mukana 264:n Suomessa toimivan teollisuusyritysten tilinpäätöstitiedot. Aineistossa ovat mukana kaikki yritykset, joilla oli vähintään 500 työntekijää tai joiden liikevaihto oli yli 500 miljoonaa markkaa.

Suurten teollisuusyritysten liikevaihto kasvoi 8,5 prosenttia ja vientitoimitukset 12 pro-

senttia edellisvuodesta. Edelleenkin paras liikevaihdon ja viennin kehitys oli elektroniikkateollisuudessa, missä liikevaihto lisääntyi 34 prosenttia ja vienti 39 prosenttia. Muun metalliteollisuuden liikevaihto ja vienti sen sijaan hieman pienenevät. Metsäteollisuudessa suuryritysten liikevaihto kasvoi 0,3 prosenttia ja vienti väheni 0,3 prosenttia.

Viennin osuus liikevaihdosta oli suuryrityksissä keskimäärin 63 prosenttia. Metsäteollisuudessa osuus oli 67 prosenttia, metalliteollisuudessa 81 prosenttia ja elektroniikkateollisuudessa peräti 88 prosenttia.

Henkilöstöä lisää 1 200

Suuret teollisuusyritykset työllistivät viime vuonna 206 600 henkilöä. Henkilöstön määrä kasvoi 1 200:lla edellisvuodesta. Elektroniikkateollisuuden henkilöstö lisääntyi 3 200:lla. Muiden toimialojen suuryritysten henkilöstö pysyi lähes ennallaan tai väheni, elintarviketeollisuuden lähes tuhannella.

Teollisuuden tuottavuus parani 3,6 prosenttia. Työntekijää kohden laskettu jalostusarvo oli 485 400 markkaa. Metsäteollisuudessa jalostusarvo henkeä kohden oli 582 800 markkaa ja metalliteollisuudessa 521 700 markkaa.

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Huhtikuu	Muutos Huhtikuu 00/99 %
Koko teollisuus	147,4	4,7
Energiatuotteet	105,9	1,4
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	126,4	-0,7
Investointitavarat	224,5	13,2
Kestokulutustavarat	108,6	4,7
Muut kulutustavarat	112,8	-0,1
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	95,1	-2,5
Teollisuus	151,7	5,0
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	115,6	0,5
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	91,7	-6,5
Nahan ja nahkatuott. valmistus	87,3	-3,3
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	141,8	2,5
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	93,1	-20,5
Kustantaminen ja painaminen	124,3	3,4
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	108,4	-1,6
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	128,0	2,4
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	144,6	18,5
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	141,4	2,2
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	134,4	4,9
Koneiden ja laitteiden valmistus	135,4	5,7
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	366,4	24,8
Kulkuneuvojen valmistus	108,8	-4,1
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	129,7	10,7
Energia- ja vesihuolto	110,4	1,8
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	102,4	-15,5
Metalliteollisuus	206,9	14,9
Kemianteollisuus	130,2	6,2
Muu tehdasteollisuus	118,9	1,8

1) Työpäiväkorjattu

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Toukoikuu	Muutos Touko- kuu 00/99	99-00 Tammi- toukokuu	Muutos Tammi- toukokuu 00/99
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	3482	14	24769	2

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000								
						VIII ¹⁾	IX ¹⁾	X ¹⁾	XI ¹⁾	XII ¹⁾	I ¹⁾	II ¹⁾	III ¹⁾	IV	
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,0	128,7	118,3	131,6	135,3	135,0	145,8	135,8	133,4	139,3	147,4	
Vuosimuutos, %		6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	2,0	5,4	2,1	3,4	16,0	6,5	6,2	9,1	4,7

1) Työpäiväkorjattu

Koska tilaston peittävyys vaihtelee toimialoittain paljon, on joiltakin toimialoilta otettu mukaan kaikki suurimmat yritykset. Näiden yritysten yhteenlasketun liikevaihdon peittävyys on kaksi kolmasosaa koko tehdasteollisuuden liikevaihdosta. Tilastossa on otettu huomioon merkittävät fuusiot ja yhtiöittämiset. Se kuvaa yrityksiä eikä sisällä konsernitason tietoja. Tilasto ei kuvaa pienen ja keskisuuren teollisuuden kehitystä.

Lähde: Teollisuusyritysten tilinpäätöstilasto, tietoja teollisuuden ja rakentamisen suurista yrityksistä 1999.

Lisätietoja Internetissä <http://www.stat.fi/tk/yr/tepika99.html>

Suurten talonrakentajien tulokset paranivat

Suurten rakennusyritysten liikevaihto kasvoi viime vuonna 11,5 prosenttia, 29 miljardiin markkaan. Voimakas muuttoliike kasvukeskuksiin piti yllä talonrakentamisen kasvua. Talonrakentajien toiminta kasvoi runsaan viidenneksen. Talotekninen ala kasvoi enää 3 prosenttia.

Suurten teollisuusyritysten vuoden 1999 tilinpäätöstilastossa mukana olevat 65 rakennusyritystä työllistivät yhteensä 27 500 henkilöä, 600 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Näiden yritysten yhteenlasketun liikevaihdon peittävyys koko rakennusalan liikevaihdosta oli noin 40 prosenttia.

Talonrakennusalan tuotot olivat 18,6 miljardia markkaa. Liikevoittoa jäi 4,3 ja nettotulosta 3,3 prosenttia. Talotekniikan ja erikoisrakentamisen 4,7 miljardin tuotoista syntyi liikeluostoa 4,2 ja nettotulosta 3,4 prosenttia. Maa- ja vesirakennusalan kannattavuus oli suunnilleen edellisvuoden ta-

solla. Alan 6,1 miljardin tuotoista liikevoittoa jäi 3,5 ja nettotulosta 2,1 prosenttia.

Maa- ja vesirakennusalan toiminta supistui 4 prosenttia, kun suuret hankkeet vähenivät. Koko rakennusalan tuottavuus parani 7 prosenttia. Työntekijää kohden laskettu jalostusarvo oli 275 000 markkaa.

Lähde: Teollisuusyritysten tilinpäätöstilasto, tietoja teollisuuden ja rakentamisen suurista yrityksistä 1999

KONKURSSIT

	2000 Huhtikuu	2000 Tammi- huhtikuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	238	991	-4
<i>Yritykset ¹⁾</i>	227	960	-1
Maa-, metsä- ja kalatalous	3	8	-62
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	41	161	17
Rakentaminen	28	146	-10
Kauppa	38	201	6
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	13	67	-7
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	24	87	-8
Muut palvelut	47	178	-11
Toimiala tuntematon	33	112	22
<i>Yksityishenkilöt</i>	11	31	-52
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	945	3670	19

1) Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENUSLUVAT

	2000 Huhti- kuu	Muutos Huhti- kuu 00/99 %	2000 Tammi- huhtikuu	Muutos Tammi- huhtikuu 00/99 %
	1000 m ³		1000 m ³	
Kaikki rakennukset	3032	-16	12728	3
Asuinrakennukset	1277	-10	4337	2
Vapaa-ajan asuinrakennukset	81	-6	257	-1
Liike- ja toimistorakennukset	436	32	3003	27
Julkiset palvelurakennukset	139	-21	780	6
Teollisuus- ja varastorakennukset	615	-23	2700	2
Maatalousrakennukset	320	-47	1127	-30
Muut rakennukset	165	-13	524	1

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
							IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	109,8	110,0	110,0	110,1	110,3	110,8	111,1	111,7	112,1
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	1,6	1,8	1,8	2,0	2,1	2,5	2,7	3,1	3,1

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	108,0	0,4	3,1
Työpanokset	113,7	0,3	4,0
Tarvikepanokset	107,7	0,3	2,7
Muut panokset	100,3	0,8	2,9
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkeuhkotalo	107,7	0,4	2,9
Toimisto- ja liikerakennus	107,6	0,4	3,2
Teollisuus- ja varastorakennus	109,2	0,6	3,5
Omatoinen rakentaminen			
Erillinen pientalo	110,1	0,5	3,2
Maatalouden tuotantorakennus	110,1	0,5	4,1

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999	1999	1999	1999
		1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.
Myönnetty rakennus- luvut asunnoille	38850	13133	9796	7598	8534
Aloitettut asunnot	34394	12911	9099	7561	5000
Valmistuneet asunnot	28872	7370	5344	8448	6867

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1999	1999	1999	1999	2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Pääkaupunkiseutu					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10618	10992	11686	12125	12499
Nimellishintaindeksi, 1983=100	199,2	206,2	219,2	227,5	234,5
Reaalihintaindeksi, 1983=100	119,8	122,6	130,3	134,4	137,4
Kaupat tilastossa	1355	1506	1319	1302	1396
Muu Suomi					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	5992	6131	6298	6385	6472
Nimellishintaindeksi, 1983=100	205,3	210,1	215,8	218,8	221,8
Reaalihintaindeksi, 1983=100	123,5	124,9	128,3	129,3	129,9
Kaupat tilastossa	2713	2746	2790	2348	2658

1) Vanhojen kerrastaloalueiden keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Kotitalouksien kulutusluottokanta kasvoi vuodessa 12 %

Kotitalouksien kulutusluottokanta oli viime vuoden lopussa 33,7 miljardia markkaa. Edellisvuodesta luottokanta kasvoi 12 prosenttia. Kulutusluottokanta kasvoi hie- man hitaammin kuin asunto- luotot, joita kotitalouksilla oli vuoden 1999 lopussa 13 prosenttia edellisvuotista enem- män.

Luottokantatilasto kuvaa kotimaisten rahoituslaitosten, valtion ja sosiaaliturvarahasto- jen luotonantoa. Kulutusluot- toihin ei sisälly kaupan alan omien luottokorttien velka.

Kulutusluottokanta oli pie- nimmillään 1980-luvun huip- puvuosien jälkeen vuonna 1995. Siitä lähtien kulutus- luottokanta on kasvanut vuo- sittain kiihtyvällä tahdilla. Kasvuvauhti ei kuitenkaan ole

lähelläkään 1980-luvun lopun vauhtia, jolloin kulutusluotot kasvoivat yli 20 prosentin vauhdilla usean vuoden ajan. Ennätysvuonna 1988 kulutus- luottokanta kasvoi edellisvuo- desta yli 40 prosenttia.

Samalla kun kulutusluotto- kanta kasvaa luotonanto on pai- nottumassa pankeilta rahoit- tusyhtiöille. Rahoitusyhtiöiden

osuus kotitalouksien kulutus- luotoista oli viime vuoden lopus- sa 44 prosenttia ja talletuspank- kien 55 prosenttia. Vuoden 1995 lopussa rahoitusyhtiöiden osuus oli 27 prosenttia ja pank- kien 73 prosenttia.

Kaikkiaan kotitalouksilla oli luottoja viime vuoden lo- pussa 219,2 miljardilla mar- kalla. Kulutusluottojen lisäksi

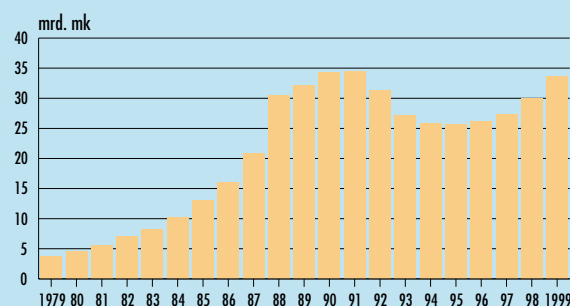
kotitalouksilla oli asuntoluot- toja 141,1 miljardin ja opinto- lainoja 9,5 miljardin markan edestä. Elinkeinonharjoitta- mista varten otettuja ja käyttö- tarkoitukseltaan erittelemät- tömiä luottoja oli 34,9 miljar- dilla markalla.

Lähde: Luottokanta 1999. Tilas- tokeskus

Luottokorttiostot lisääntyivät tuntuvasti viime vuonna

Luottokorteilla ostettiin Suomessa viime vuonna ta- varoita ja palveluita 33,2 miljar- dilla markalla, mikä oli 13,5 prosenttia enemmän kuin vuo- na 1998. Ostojen lukumäärä li- sääntyi vuodessa 6,5 prosenttia.

KOTITALOUKSIEN KULUTUSLUOTTOKANTA VUODEN LOPUSSA 1979–1999, miljardia markkaa

ULKOMAANKAUPPA

	2000 Maaliskuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	16631	4,1
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	7230	12,5
Energiatuotteet	1127	-7,2
Investointitavarat	4210	-6,9
Kestokulutustavarat	1791	12,7
Muut kulutustavarat	2272	1,8

Vienti toimialojen mukaan

	2000 Maaliskuu milj. mk	Vuosi- muutos %
Vienti yhteensä	23777	18,9
Maa- ja metsätaloustuotteet	136	-11,7
Teollisuustuotteet	23449	19,4
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	338	-12,2
tekstiilit ja vaatteet	314	-0,9
puutavara ja puutuotteet	1306	2,4
massa, paperi ja -paperituotteet	5159	11,4
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1176	8,7
kumi- ja muovituotteet	412	13,5
perusmetallit ja metallituotteet	2101	23,2
koneet ja laitteet	2175	2,2
sähkötekniset tuotteet	8550	42,4
kulkuneuvot	860	3,1

Kauppataase

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	2000 Helmi	Maalis	Huhti
	milj. mk				
Vaihtotase	39081	37828	4049	5768	-3435
Kauppataase	66750	65159	5831	7946	4700
Palvelut	-5602	-5732	-675	-554	-589
Pääomansiirrot	480	176	0	0	0
Rahoitustase	-13300	-22787	2426	-11999	6999

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999	2000 Maalis	Huhti	Touko
	Valuuttojen keskeiskursseja, mk			
USD USAn dollari	5,58	6,16	6,28	6,56
CAD Kanadan dollari	3,75	4,22	4,28	4,38
GBP Britannian punta	9,03	9,73	9,94	9,89
JPY Japanin jeni	0,05	0,05	0,05	0,06
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,70	0,71	0,72
NOK Norjan kruunu	0,72	0,73	0,72	0,72
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,79	0,79	0,79
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	2000								
						VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	13268	13940	15622	15988	16591	15839	14798	15774	16631
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	17324	17433	21695	24083	20973	21424	19679	20805	23777
Kauppataase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	4056	3493	6072	8095	4345	5585	4881	5031	7147

Lähde: Tullihallitus

Luottokorttiosioista 80 prosenttia tehtiin viime vuonna korottomilla, alle kahden kuukauden luottoajan maksuaikakorteilla. Näiden ostojen arvo oli 26,6 miljardia markkaa. Varsinaisilla luottokorteilla ostettiin 6,6 miljardilla markalla. Lähes kaikkiin liikkeisiin kelpaavien yleisluottokorttien osuus luottokorttiosioista oli 58 prosenttia.

Luottokortteja käytettiin kauppaostoissa viime vuonna tuntuvasti enemmän kuin edellisellä vuonna. Luottokorteilla ostettiin kaupoissa viime vuonna 13,4 miljardilla markalla, mikä oli 10 prosenttia kaupan kokonaismyynnistä. Luottokorttiosiojen arvo kasvoi 13 prosenttia, kun vähittäiskaupan myynnin arvo kasvoi samaan aikaan vain 4 prosenttia.

Kokonaismyyntiin ei lasketa alkoholi juomien myyntiä, koska alkoholia ei myyty joulukuun alkuun asti luottokortilla.

Matkailu luottokorteilla

Majoitus- ja ravintolalaskuja maksettiin korteilla viime vuonna 2,3 miljardilla markalla. Luottokorttimyynnin osuus

kokonaismyynnistä oli 10 prosenttia. Osuus oli 13,6 prosenttia, jos mukaan ei lasketa kahviloita, joissa korttimyynni on vähäistä.

Huoltamoilla ostoksiin on perinteisesti käytetty paljon luottokortteja. Huoltamoiden korttimaksut lisääntyivät viime vuonna 18 prosenttia 11,7 miljardiin markkaan. Kortin käyttöaste lisääntyi, sillä polttoaineiden vähittäismyynni kasvoi viime vuonna 5 prosenttia.

Matkailuun liittyviä korttiosioita tehtiin viime vuonna 2,8 miljardia markkaa, ja nämä ostot lisääntyivät 15 prosenttia. Luottokorttiosiojen osuus matkailun kokonaismyynnistä oli lähes neljännes.

Muilla toimialoilla luottokorttiosioita tehtiin viime vuonna 1,8 miljardilla markalla. Ostot lisääntyivät 22 prosenttia.

Ulkomaalaisten luottokorttiosiot Suomessa lisääntyivät viime vuonna 11 prosenttia, ja niiden arvo oli 2,7 miljardia markkaa. Suomalaiset käyttivät ulkomailla luottokortteja neljän miljardin markan arvosta, mikä oli 14 prosenttia enemmän kuin vuonna 1998.

Lähde: Luottokortit 1999

KESKEISIÄ KORKOJA

	2000				
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Eoniakorko	3,04	3,28	3,51	3,69	3,92
Euriborokort					
1 viikko	3,08	3,31	3,52	3,73	4,04
1 kk	3,15	3,35	3,58	3,79	4,16
2 kk	3,24	3,45	3,66	3,86	4,26
3 kk	3,34	3,53	3,74	3,92	4,36
4 kk	3,41	3,59	3,80	3,97	4,41
5 kk	3,49	3,66	3,87	4,02	4,48
6 kk	3,55	3,73	3,93	4,08	4,54
9 kk	3,75	3,93	4,11	4,25	4,72
12 kk	3,94	4,11	4,26	4,36	4,84
Valtion obligaatioiden korkoja					
5 vuotta	5,12	5,19	5,04	5,24	5,48
10 vuotta	5,74	5,72	5,50	5,46	5,59

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999		2000			
		Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Yleisindeksi	7800	14364	15864	17132	15800	16342
Vuosimuutos, %	72,3	138,4	167,8	171,6	131,0	140,7

LIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummakuvaaja	
	Indeksiluku 3/2000	Muutos, % 1-3/99 – 1-3/00	Indeksiluku 3/2000	Muutos, % 1-3/99 – 1-3/00
Rakentaminen	179	20	164	14
Kauppa	134	10	137	8
Muut palvelut	140	8	139	6

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

Palvelualojen liikevaihtokuvaajassa on otettu huomioon aloittaneet ja lopettaneet yritykset. Muiden kuvaajien laskennassa käytetään paneelia, jossa ovat mukana vertailukelpoiset yritykset kohdekuukaudelta ja edellisen vuoden vastinkuukaudelta.

KAUPAN MYyntI, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSIT (1995=100)¹⁾

	2000 huhtikuu	Muutos huhtikuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynni	149,2	-2,0
Agentuurikauppa ja tukkukauppa pois lukien moottoriajoneuvojen kauppa	123,5	5,7
– yleistukkukauppa	151,6	14,5
Vähittäiskauppa pois lukien moottoriajoneuvojen kauppa	120,4	7,0
– tavaratalokauppa	133,7	6,5
– päivittäistavarakauppa	115,5	6,4

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kaupppäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukkukaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietoaikassa 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999			2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	317221	312998	323239	320285
Keskikorko, %	1,13	1,14	1,25	1,39
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	6824	6995	7574	6515
Keskikorko, %	3,18	3,03	3,40	3,39

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	1999			2000
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Markkaluotot (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk ¹⁾	336694	343950	353031	357060
Keskikorko, % ²⁾	4,53	4,43	4,78	5,10
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	9995	9269	8461	7775
Keskikorko, %	5,06	5,38	5,89	6,05

	2000				
	Marras	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis

Kotimaiset uudet euroluotot¹⁾

Määrä milj.mk ²⁾	16262	24412	14323	15189	17213	17881
Keskikorko, % ³⁾	4,31	4,05	4,33	4,52	4,68	4,76

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) Ml. valtion varoista välitetyt

3) Pl. valtion varoista välitetyt

Omaisuustulot kasvattivat tuloeroja vuonna 1998

Kotitalouksien väliset tuloerot lisääntyivät vuonna 1998 jo neljäntenä vuonna peräkkäin. Eniten tuloeroja kasvattivat omaisuustulot.

Omaisuustuloista kasvoivat eniten osinkotulot ja rea-

sesti tulot kasvoivat edellisvuotisesta 2,6 prosenttia. Tulot lisääntyivät hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin, jolloin niiden kasvu oli 4,3 prosenttia. Vuonna 1998 maassamme oli 2 355 000 kotitaloutta.

vuotta aiemmin. Palkansaajia oli 74 000 enemmän kuin viime vuoden toukokuussa. Yrittäjien määrä väheni 3 000:lla. Jatkuvaa kokoaikatyötä tehneiden palkansaajien määrä lisääntyi 40 000:lla.

Toimialoista työllisyys lisääntyi toukokuussa eniten rahoitus- ja liike-elämän palveluissa. Työpaikat lisääntyivät suhteellisesti eniten Itä-Suomen läänissä, määrällisesti eniten Etelä-Suomen läänissä.

väheni suhteellisesti eniten rakennusalalla.

Yli 25-vuotiaiden työttömyysaste pieneni 1,2 yksikköä 7,9 prosenttiin ja alle 25-vuotiaiden työttömyysaste 2,5 yksikköä 33,9 prosenttiin.

Kausitasoitettu työttömyysaste oli 9,5 prosenttia. Yli 25-vuotiailla se oli 8,3 prosenttia ja alle 25-vuotiailla 20,9 prosenttia.

Työmarkkinoille hakeutuvat koululaiset ja opiskelijat kasvattavat aina keväisin Tilastokeskuksen työttömyyslukuja. Toukokuun 322 000 työttömästä oli päätoimisia opiskelijoita 125 000.

Lähde: Työvoimatilasto 2000, toukokuu

TULOEROJEN KEHITYS 1986 – 1998, käytettävissä olevat tulot (1986=100)													
Vuosi	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Indeksi	100	97,1	99,0	100,0	99,5	98,5	97,1	102,4	102,4	105,9	108,3	115,1	120,0

Indeksi perustuu Gini-kertoimen arvoihin. Kerroin mittaa tulojaon epätasaisuutta: mitä suurempi indeksin arvo, sitä suuremmat kotitalouksien väliset tuloerot.

lisoidut veronalaiset myyntivoitot. Ne olivat reaalisesti eli inflaation vaikutus huomioon ottaen lähes neljänneksen suuremmat kuin vuonna 1997. Osinkotulot ja myyntivoitot jakautuvat varsin epätasaisesti, sillä suurin osa niistä on viime vuosina kohdentunut ylimpään tuloviidennekseen.

Keskimäärin kotitalouksilla oli käytössään tuloja 146 400 markkaa vuonna 1998. Reaali-

*Lähde: Tulonjakotilasto 1998
Lisätietoja Internetissä*

5/99-5/00

Työllisiä lisää 71 000

Työllisiä oli toukokuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 71 000 henkeä enemmän kuin

Työttömistä yli 1/3 opiskelijoita

Työttömien määrä väheni viime vuoden toukokuusta 32 000 henkeä, ja työttömyysaste pieneni 1,4 yksikköä 11,9 prosenttiin. Toimialoista työttömyys

	2000		Muutos Toukokuu 00/99 %
	Huhtikuu	Toukokuu	
	1000 henkeä		
15-74-vuotiaita	3899	3900	0,3
Työvoima yhteensä	2563	2699	1,5
Työvoimaosuus, %	65,7	69,2	0,8 yks.
Työvoimaan kuulumattomat 15-74-v.	1336	1201	-2,1
siitä koululaiset ja opiskelijat	339	232	-3,3
kotitaloustyötä tekevät	106	85	-18,3
Työlliset yhteensä	2280	2377	3,1
Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet	311	326	-0,9
Palkansaajat	1968	2051	3,7
Työlliset työajan mukaan			
Kokoaikatyölliset	1988	2069	2,3
Osa-aikatyölliset	289	305	7,8
Työlliset toimialoittain			
Maa-, riista- ja kalatalous	108	128	6,7
Metsätalous	23	33	39,4
Teollisuus	474	516	-1,2
Talonrak., rak.asennus ja viimeistely	110	134	10,0
Maa- ja vesirakentaminen	25	29	-17,4
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	342	350	1,5
Liikenne	163	173	3,6
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	280	289	11,6
Julkiset ja muut palvelut	749	722	2,3
Toimiala tuntematon	5	6	..
Tehdyt työtunnit, milj. tuntia	296,3	387,3	8,8

	2000		Muutos Toukokuu 00/99 %
	Huhtikuu	Toukokuu	
Työttömät, 1000 henkeä	283	322	-9,0
Miehet	152	147	-16,5
Naiset	130	175	-2,2
15-24-vuotiaat	95	141	-6,0
Työttömyysaste, %	11,0	11,9	-1,4 yks.
Miehet	11,4	10,5	-2,2 yks.
Naiset	10,6	13,5	-0,5 yks.
15-24-vuotiaat	29,6	33,9	-2,5 yks.
Työttömyysaste toimialoittain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	6,1	2,7	-4,7 yks.
Teollisuus	5,5	4,1	-0,5 yks.
Rakentaminen	16,1	9,2	-5,1 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	7,3	5,2	-1,1 yks.
Liikenne	3,5	5,4	0,9 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	5,2	6,6	-0,6 yks.
Julkiset ja muut palvelut	7,0	7,6	0,2 yks.

Uusi toimialaluokitus TOL-95

	1995							2000						
	1995	1996	1997	1998	1999*	1999	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2294	2264	2284	2286	2240	2240	2244	2280	2377
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	230	237	237	229	264	284	282	283	322
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,1	9,5	9,4	9,1	10,6	11,3	11,2	11,0	11,9

*ennakkotieto

Inflaatio 2,9 prosenttiin

Kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio oli toukokuussa 2,9 prosenttia. Inflaatio nopeutui, sillä huhtikuussa se oli 2,7 prosenttia. Nopeutuminen johtui erityisesti bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisesta.

Bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisen suora vaikutus inflaatioon oli toukokuussa 1,0 prosenttiyksikköä. Asuntojen hintojen nousu kohotti inflaatiota 0,4 ja vuokrien kallistuminen 0,2 prosenttiyksikköä. Myös ravintolapalve-

luiden hinnat ja julkisen liikenteen maksut nousivat.

Inflaatiota hillitsi toukokuussa käytettyjen autojen sekä vihannesten halpeneminen. Lisäksi sähkö halpeni viime vuoden toukokuuhun verrattuna.

Huhtikuusta toukokuuhun kuluttajahinnat nousivat 0,5 prosenttia. Tämä johtui erityisesti bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisesta sekä vuokrien kohoamisesta. Lisäksi savukkeiden hinnat nousivat. Sen sijaan valmismatkojen hinnat laskivat.

Lähde: Kuluttajahintaindeksi 2000, toukokuu

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1999				2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	112,2	112,4	112,7	112,6	115,2
Teollisuus	114,0	114,2	114,6	115,4	117,9
Energia- ja vesihuolto	112,8	112,7	112,9	113,5	115,3
Rakentaminen	113,5	113,7	114,3	114,9	117,9
Tukku- ja vähittäiskauppa	112,3	112,4	112,5	113,1	114,6
Majoitus ja ravitsemustoiminta	111,3	111,6	112,0	112,2	115,4
Kuljetus	113,1	113,3	113,3	114,1	115,7
Posti- ja teleliikenne	114,9	115,4	115,6	116,3	119,5
Rahoitus	115,5	115,9	116,3	117,1	119,4
Vakuutus	113,0	113,9	114,1	115,3	117,9
Kiinteistöalan palvelut	112,6	112,8	112,9	113,2	116,1
Tietojenkäsittelypalvelu	111,9	112,4	113,0	113,6	116,4
Tutkimus ja kehittäminen	113,3	113,5	113,8	114,0	116,6
Julkinen hallinto	112,2	112,5	112,7	112,9	115,4
Koulutus	111,0	111,1	111,2	111,3	113,7
Terveystieteiden palvelut	113,4	113,6	113,7	113,9	116,2
Sosiaalipalvelut	112,1	112,1	112,1	112,2	114,4
Yhteensä	113,1	113,3	113,6	114,1	116,4
Tuntipalkkaiset	113,3	113,4	113,8	114,8	117,1
Kuukausipalkkaiset	113,1	113,3	113,5	113,8	116,2
Sektori					
Yksityinen sektori	113,6	113,9	114,1	114,8	117,2
Kunnat	112,0	112,0	112,1	112,2	114,5
Valtio	112,6	112,9	113,1	113,3	115,9
Muut	110,5	110,7	110,9	111,1	113,5

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999		1998				2000
	1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	1. nelj.	
Valtiontalous	103,8	102,9	103,7	103,6	103,8	104,3	105,8
Kunnallistalous	107,1	105,4	106,7	107,0	107,3	107,7	109,6

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	1999					2000					
				X	XI	XII	I	II	III	IV	V			
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	105,1	105,1	105,5	105,5	106,2	106,9	107,2	107,7			
Vuosimuutos, %	1,2	1,4	1,2	1,3	1,6	2,0	2,2	2,7	3,1	2,7	2,9			
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1460	1460	1466	1466	1476	1485	1490	1497			

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Toukokuu		
Kokonaisindeksi	107,7	0,5	2,9
Elintarvikkeet ja juomat	102,3	0,3	-0,1
Alkoholijuomat ja tupakka	110,7	0,8	2,5
Vaatesetus ja jalkineet	102,2	0,5	0,5
Asuminen, lämpö ja valo	110,8	0,9	4,8
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	103,2	0,4	0,8
Terveystieteiden ja sairauslääkitys	113,2	0,0	4,4
Liikenne	114,0	0,8	5,5
Viestintä	94,5	-1,3	-1,1
Kulttuuri ja vapaa-aika	105,8	-0,5	1,9
Koulutus	115,0	0,0	1,4
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	112,8	0,1	3,7
Muut tavarat ja palvelut	102,8	1,0	3,2
Nettohintaindeksi (1995=100) huhtikuu	106,3	0,5	3,3
Pohjainflaatioindeksi (1995=100) huhtikuu	106,5	0,3	3,0

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Toukokuu		
Kokonaisindeksi	1656	0,9	7,4
Kotimarkkinatavarat	1647	1,3	7,6
Vientitavarat	1716	0,5	7,1
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1408	0,7	2,5
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1551	-0,8	-4,0
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2297	0,0	2,0
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	772	-2,4	-13,3
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1643	1,0	8,7
34-38 metalliteollisuus	1438	0,2	1,8
34 metallin perusteollisuus	1207	3,6	22,9
35 metallituoteteollisuus	1601	0,5	3,6
36 koneiteollisuus	2301	0,0	2,0
37 sähkötekninen teollisuus	783	-2,4	-11,2
38 kulkuneuvoteollisuus	1738	0,0	2,4

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
	Toukokuu		
Kokonaisindeksi	1690	1,6	8,7
Kotimaiset tavarat	1732	1,1	6,5
Tuontitavarat	1527	2,6	13,0
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1248	0,8	1,1
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1900	4,1	15,9
31a kiviainepolttoaineet ja -öljyt	2942	7,9	39,0
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1192	0,4	-0,7
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1306	0,7	13,0
68 Epäjälöt metallit	1426	3,2	26,9
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1916	0,3	2,6
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3157	0,3	2,1
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	713	-0,3	-0,1
73 kuljetusneuvot	2086	0,9	7,4

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	110,0	2,6	14,7	100,5	0,5	7,5
Energiatuotteet	187,9	11,1	68,8			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	98,9	1,8	15,4	103,4	0,6	14,0
Kestokulutustavarat	102,6	0,1	1,2	92,4	-1,0	-0,1
Muut kulutustavarat	105,0	0,0	1,5	107,7	0,6	2,4
Investointitavarat	106,1	1,1	4,6	88,7	-1,2	-6,9
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	104,0	1,1	8,7			
02 Metsätaloustuotteet	95,6	0,7	1,2			
C <i>Mineraalit</i>	180,5	15,1	67,8			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	103,4	0,7	9,2	100,6	0,5	7,1
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	105,6	-0,2	-1,6	110,4	0,1	0,1
DB Tekstiilit ja vaatteet	99,0	-0,4	-0,9	97,6	0,5	1,6
DD Puutavara ja -tuotteet				95,2	0,4	7,2
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	95,2	-1,7	14,5	106,1	-0,6	11,7
232 Öljytuotteet	195,4	-5,0	76,4			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	101,2	1,2	14,0	110,0	1,7	18,7
DH Kumi- ja muovituotteet	97,4	0,5	4,9	108,5	0,9	10,6
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	103,5	-0,6	-2,9	117,3	1,0	6,1
27 Perusmetallit	117,6	3,7	34,2	100,9	4,9	27,0
271 rauta, teräs ja rautaseokset	113,0	1,8	27,0	89,5	4,3	24,0
274 muut kuin rautametallit	130,2	6,7	56,3	122,5	6,1	34,9
28 Metallituotteet	102,7	1,5	1,5	91,5	0,0	0,7
DK Koneet ja laitteet	113,5	0,5	2,3	110,3	0,1	2,5
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	79,0	0,7	1,9	73,3	-2,7	-14,9
DM Kulkuneuvot	124,6	1,4	9,2	102,0	0,0	2,5

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUOKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Toukokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	104,4	1,3	7,6	106,6	1,5	8,9	106,8	1,6	8,7
Kotimaiset tavarat				105,6	1,0	6,5	105,6	1,1	6,4
Tuontitavarat ¹⁾				109,0	2,6	14,5	108,9	2,5	13,0
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	110,7	2,5	9,8	124,4	4,6	21,1	126,2	4,0	15,7
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	101,4	1,7	14,9	101,0	1,5	12,8	100,4	1,6	12,8
Kestokulutustavarat	114,2	0,4	2,1	106,0	0,2	1,4	105,8	0,1	2,3
Muut kulutustavarat	102,9	0,5	1,3	102,9	0,4	1,4	103,2	0,4	1,2
Investointitavarat	102,2	-0,4	0,5	106,6	0,4	3,5	103,4	0,4	2,5
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				92,7	1,3	0,3	93,7	1,3	0,0
02 Metsätaloustuotteet				116,5	0,6	6,2	107,7	0,8	4,5
C <i>Mineraalit</i>	110,3	1,1	4,9	166,9	13,1	55,8	160,2	10,8	48,3
D <i>Teollisuustuotteet</i>	105,5	1,4	10,2	104,2	1,1	9,8	105,4	1,3	9,0
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	101,4	0,7	2,6	101,9	0,6	2,0	103,6	0,5	1,7
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,4	0,0	0,3	95,5	-0,3	-0,5	95,5	-0,2	-0,5
DD Puutavara ja puutuotteet	100,5	0,2	4,0	99,4	0,3	4,6	99,3	0,3	4,6
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	102,0	3,5	29,3	101,1	2,8	27,2	101,3	2,9	27,3
22 Kustannus- ja painotuotteet	107,1	0,1	-0,2	108,0	0,1	0,3	107,2	0,1	0,3
232 Öljytuotteet	188,7	10,0	95,4	190,3	5,3	89,6	152,6	4,9	31,9
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	102,6	0,2	11,9	101,5	0,8	13,1	101,1	0,8	13,5
DH Kumi- ja muovituotteet	103,1	0,6	7,6	99,8	0,6	6,5	99,4	0,6	6,6
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	109,0	0,1	2,3	107,6	-0,1	1,0	107,5	-0,1	1,0
27 Perusmetallit	95,8	2,6	19,4	103,7	3,1	25,1	103,6	3,1	25,1
271 rauta, teräs ja rautaseokset	97,3	2,3	19,7	102,5	2,1	22,3	102,4	2,1	22,2
274 muut kuin rautametallit	91,0	3,9	26,4	107,6	5,3	40,1	107,5	5,3	40,1
28 Metallituotteet	110,8	0,7	4,7	108,4	0,9	3,8	108,4	0,9	3,8
DK Koneet ja laitteet	112,6	0,0	1,5	112,8	0,3	1,9	112,6	0,3	1,9
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	85,7	-1,7	-2,4	80,3	-0,1	0,3	80,2	-0,1	0,3
DM Kulkuneuvot	110,3	0,0	2,2	121,8	1,2	7,9	116,6	0,8	6,9
E Sähkö, kaasut, lämpö ja vesi	100,1	0,7	-1,4	99,8	0,6	-1,8	103,7	0,6	-1,6

	TUOKUHINTAINDEKSI											
	1997	1998	1999	1999 IX	X	XI	XII	2000 I	II	III	IV	V
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1593	1596	1612	1629	1638	1657	1670	1663	1690
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	100,6	100,8	101,8	103,0	103,5	104,7	105,5	105,1	106,8
Vuosimuutos, %	1,6	-1,3	-0,2	1,1	1,3	3,9	5,5	5,5	7,8	8,2	7,1	8,7

Öljy kallisti tuontia edelleen

Tuontihinnat nousivat huhtikuusta toukokuuhun 2,6 prosenttia. Nousun syynä oli energiaineraalien ja erityisesti raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen nousu. Viime vuoden toukokuusta tämän vuoden toukokuuhun tuontihinnat nousivat 14,7 prosenttia.

Vientihinnat jatkoivat nousuaan. Huhtikuusta toukokuuhun hinnat nousivat 0,5 prosenttia. Nousu johtui pääosin selluloosan ja paperituotteiden sekä perusmetallien maailmanmarkkinahintojen noususta. Viime vuoden toukokuusta vientihinnat ovat nousseet 7,5 prosenttia.

Teollisuuden tuottajahinnat eli kotimaisten tavaroiden tehtaanhinnat nousivat huhtikuusta 1,3 prosenttia ja viime vuoden toukokuusta 7,6 prosenttia. Toukokuussa kallistuivat eniten öljytuotteet sekä selluloosa ja paperituotteet.

Tuottajahintaindeksit mitaavat hyödykkeiden hintakehitystä yritysten näkökulmasta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi mittaa Suomessa käytettävien tavaroiden verottomien hintojen kehitys-

tä tavaroiden lähtiessä markkinoille. Tukkuhintaindeksi kuvaa Suomessa käytettävien tavaroiden verollisten hankintahintojen muutosta. Kotimarkkinoiden perushintaindeksi ja tukkuhintaindeksi sisältävät kotimaisia ja ulkomailta tuotuja tavaroita.

Lähde: Tuottajahintaindeksit 2000, toukokuu

4/99-4/00

USA:sta ¼ lisää yöpyjiä

Yöpymisten kokonaismäärä Suomen majoitusliikkeissä säilyi huhtikuussa ennallaan viime vuoden huhtikuuhun verrattuna. Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät 5 prosenttia, kun taas kotimaisten matkailijoiden yöpymiset vähenivät prosentin.

Huhtikuussa majoitusliikkeissä lisääntyivät eniten yhdysvaltalaisen yöpymisvuorokaudet, kasvua oli 27 prosenttia. Japanilaiset yöpyivät 13 prosenttia viimevuotista enemmän. Ranskalaisten yöpymiset vähenivät lähes neljänneksen, kun taas hollantilaisten ja norjalaisien yöpymiset säilyivät edellisvuoden tasolla.

1-4/99-1-4/00

Japanista ¼ lisää yöpyjiä

Vaikka huhtikuussa yöpymisiä ei ollut viimevuotista enempää, ensimmäinen vuosineljännes oli tavallista vilkkaampi ja lisäsi myös tammi-huhtikuun yöpymisten määrää. Tammi-huhtikuussa majoitusliikkeissä yöpymisiä oli 2 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät 9 prosenttia ja kotimaisten matkailijoiden prosentin. Eniten yöpymiset lisääntyivät Itä-Uudellamaalla (12,8 %) ja Varsinais-Suomessa (10,8 %).

Lähde: Matkailutilasto 2000, huhtikuu

1-3/99-1-3/00

Kuorma-autokuljetukset lisääntyivät 9 %

Kuorma-autoilla kuljetettu tavaramäärä kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 9 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Maa-ainekuljetukset lisääntyivät 18 prosenttia ja muiden tavaroiden kuljetukset 4 prosenttia. Kuorma-autoliikenteen kuljetustyön määrä tonnikielometreinä mitattuna kasvoi 16 prosenttia.

Lähde: Tieliiikenteen tavarankuljetustilasto

REKISTERÖIDYT UUDET AUTOT

	2000 Toukokuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- toukokuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	16706	13,4	76973	5,0
Henkilöautot	15021	17,2	68296	6,1
Pakettiautot	1229	-9,6	5908	-8,2
Kuorma-autot	394	-18,9	2498	8,9
Linja-autot	62	-13,9	271	10,6

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Huhtikuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- huhtikuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	945146	0,7	3800924	3,4
ulkomaalaisia	180943	6,9	876067	11,1
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	46,4	-2,8	46,7	-1,4

VÄESTÖN MUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1998 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	13315	14188	15007	15156	13297	14229
Kuolleet	49262	49390	12188	13840	11777	11679	12094	13873
Syntyneiden enemmitys	7846	8258	1127	348	3230	3477	1203	356
Maahan muuttaneet	14192	14452	3231	3158	3551	4386	3357	3402
Maasta muuttaneet	10817	12113	2439	3098	2576	3811	2628	2826
Nettomaahanmuutto	3375	2339	792	60	975	575	729	576
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	2188	610	4480	4279	1932	932

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1998 4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5160	5160	5165	5169	5171	5172

Katastrofaalinen vuosi 1999

VIIME vuosi oli vakuutushistorian toiseksi pahin. Luonnon ja ihmisten aiheuttamien katastrofien vahingot olivat lähes yhtä suuret kuin vuonna 1992, jolloin pyörremyrsky Andrew teki tuhoaan. Swiss Re -jälleenvakuutusyhtiön vuotuisen sigma-raportin mukaan luonnonkatastrofit ja ihmisten aiheuttamat onnettomuudet vaativat yli 105 000 henkeä vuonna 1999. Suorat taloudelliset menetykset olivat 100 miljardin dollarin luokkaa.

Raportin mukaan katastrofit maksoivat vakuutusosalalle 28,6 miljardia dollaria. Yli puolet summasta johtui vain seitsemästä katastrofista. Suurimmat kustannukset (4,5 mrd \$) koituivat Euroopassa riehuneesta Lothar-myrskystä, toiseksi suurimmat Japania koetelleesta Bart-taifuunista. Vähintään kahden miljardin dollarin vakuutusvahinkoihin ylsivät myös Floyd-pyörremyrsky USA:ssa, Martin-myrsky Euroopassa ja Turkin maanjäristys.

Ilmasto osasyllinen

Luonnonkatastrofeista aiheutuvista vakuutuskorvauksista 80 prosenttia on myrskyjen tekosia. 10 prosenttia johtuu maanjäristyksistä ja 6 prosenttia tulvista.

Yhä korostuneempänä näkövää ilmastonmuutosta ei voi raportin mukaan silti pitää pääsyyntä kasvaviin luonnonkatastrofivahinkoihin. Päärooli tuhoissa on edelleen muilla tekijöillä, kuten väestönkasvulla ja maankäytöllä. Ihmisiä asuu yhä enemmän yhä vaarallisemmilla seuduilla.

EU:n talouskasvu 0,7 prosenttia alkuvuonna

NIIN euroalueen kuin koko EU:nkin bruttokansantuote kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 0,7 prosenttia verrattuna viime vuo-

den viimeiseen neljännekseen. Kasvuvauhti hidastui 0,1 prosenttiyksikköä loppuvuodesta 1999. Vuoden 1999 ensimmäisestä neljänneksestä kasvu tuli 3,2 prosenttia.

Edelliseen neljännekseen verrattuna USA:n talouskasvu oli tammi-maaliskuussa 1,3 prosenttia, kun se loka-joulukuussa oli 1,8 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 68/2000.

Euroinflaatio 1,9 prosentissa

EUROALUEEN inflaatio pysyi toukokuussa 1,9 prosentissa, eli edellisen kuukauden tasolla. Koko EU:n inflaatiovauhti oli hie- man hitaampi, 1,7 prosenttia.

Nopeinta kuluttajahintojen nousu oli Irlannissa (5,1 %) ja Espanjassa (3,2 %). Suomen inflaatio oli EU-yhdenmukaistetulla

indeksillä 2,7 prosenttia touko- kuussa.

Eniten inflaatiota kiihdyttää energian kallistuminen.

Lähde: Eurostat news release 70/2000.

Eurotyöttömyys vähentynyt miljoonan vuosivauhdilla

EUROALUEEN työttömyys vähenee miljoonan työttömän vuosivauhdilla. Huhtikuussa kausitasoitettu työttömyysaste oli 9,2 prosenttia. Koko EU:ssa se oli 8,5 prosenttia.

Eurostatin mukaan euroalueella on nyt 12 miljoonaa työtöntä ja koko EU:ssa 14,6 miljoonaa. Euroalueella työttömiä oli 15 miljoonaa kesäkuussa 1997, 14

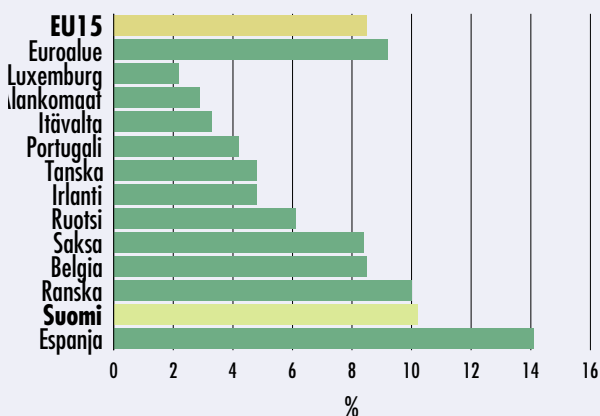
KANSAINVÄLINEN KATSAUS

	1998	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
Väkiluku (tuhansia)	1998	270280	125933	8079	10203	5304	5153	58847	82048	10522	3719
BKT (Mrd.US \$)	1999	9190,4	4380,1	208,7	247,0	173,5	128,7	1434,0	2112,0	124,7	90,7
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	1999	152	110	110	109	118	102	98	106	66	113
BKT:n vuosimuutos-%	q4/99	5,0*	0,0	3,4	4,6	2,0	3,5	3,3*	2,3	3,3*	8,6*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	huhtik.	6,1	7,3	9,1*	5,7*	12,8	8,0	4,4*	5,1*	-0,4*	4,2*
Työttömyysaste,%	huhtik.	4,1*	4,8	3,3	8,5	4,8*	10,2	10,0	8,4	..	4,8
Inflaatio, vuosimuutos-%	toukok.	3,1	-0,8*	1,9*	2,2	3,3	2,9	1,5	1,5*	3,0	5,2
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	maalisk.	8,2*	-2,9	-0,9	16,1*	1,8*	2,7	2,5	-0,4*	-6,2*	14,5*
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	toukok.	0,7	38,1*	-2,2*	-15,8*	35,4*	140,6	44,0	32,4	108,1*	6,3*
		USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

TYÖTTÖMYYSASTE HUHTIKUUSSA* 2000

*Alankomaiden ja Tanskan luku maaliskuulta

miljoonaa heinäkuussa 1998 ja 13 miljoonaa kesäkuussa 1999.

Irlannista työvoiman tuoja 90-luvulla

Koko 90-luvulla työllisyys kehittyi OECD-maista suotuisimmin Irlannissa, jossa työpaikkojen määrä kasvoi reilusti yli 40 prosenttia vuosina 1990-99. Irlan-

nin talous kasvoi vuosikymmenen aikana yli 90 prosenttia eli 6,6 prosentin vuosivauhdilla. Miljoonia siirtolaisia lähettänyt maa onkin alkanut jo vetää työvoimaa muualta talouskasvunsa ylläpitämiseksi.

Yli 20 prosentin työllisyyden kasvuun ylsivät 90-luvulla myös Alankomaat ja Uusi-Seelanti. USA:n vahva talouskasvu

nosti työllisyyttä 14 prosentilla vuosina 1990-99. Sen sijaan Britannian työllisyys on vain pari prosenttia vuosikymmenen alkua korkeammalla tasolla.

OECD:n listan häntäpäässä ovat Suomi ja Ruotsi, joissa työpaikkoja oli vuonna 1999 lähes kymmenen prosenttia vähemmän kuin vuonna 1990. Myös Italiassa työllisyys hiukan laski 1990-luvulla.

Lähteet: OECD ja Eurostat news release 64/2000.

keskuksen kanssa tekemän tutkimuksen mukaan kuntaan muutavien tärkein peruste oli ystävien ja suvun läheisyys.

Toiseksi merkittävin tekijä oli asunto ja asumisympäristö, kolmanneksi yleisin syy ns. yhteen muuttaminen. Kumlaan muuttaneista 31 prosentille työllisyystilanteella oli suuri merkitys muuttopäätöksessä. Örebro-Kumla-Hallsberg -alueen työllisyystilanne on hyvä.

Ihmissuhteet tärkein, asumisolot toiseksi tärkein tekijä

Kumlasta pois muuttaneillekin paremmat yhteydet sukulaisiin ja ystäviin oli merkittävin tekijä muuttopäätöksessä. Työllisyystilanteen merkitys oli lähtijöille kuitenkin suurempi kuin tulijoille; 44 prosenttia lähtijöistä piti työllisyystilanteen merkitystä suurena.

Kumlan kunnassa asuu 18 900 ihmistä.

Työ ei määrää ruotsalaisten muuttopäätöksiä

SUKU, ystävät, asumisolot ja rakkaus ohjaavat ruotsalaisten päätöksiä muuttaa tai olla muuttamatta enemmän kuin työ. Keski-Ruotsissa sijaitsevan Kumlan kunnan yhdessä Ruotsin tilasto-

Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	
57588	15707	4431	9968	39371	8851	7106	59168	374956	146899	1450	1998
1162,0	394,8	151,3	110,7	590,7	239,2	257,4	1423,0	8458,3	182,1	5,2	1999
98	112	124	74	81	103	123	100	99	34*	33*	1999
2,1	4,2	3,2	2,8*	4,0	3,8	2,5	3,0*	2,1*	3,2*	1,8	q4/99
4,3	3,6	5,3	-2,6*	7,3*	6,5*	8,4*	2,2	4,4*	5,5	5,0	huhtik.
11,2*	2,9*	3,7*	4,2	14,1	6,1	3,1*	6,0*	8,5	11,7	14,8*	huhtik.
2,5	2,4	2,8	2,1*	3,1	1,2	1,4*	3,1	2,1*	20,0*	2,9	toukok.
4,8*	1,8	3,0*	9,7*	8,8*	7,9	0,1*	3,6*	3,5*	8,4*	7,0*	maalisk.
27,7	20,9	17,3*	24,0	11,9	89,1*	5,6*	4,1	toukok.

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä ja Viro 1996 BKT (vuosimuutos): USA, Ranska ja Britannia 00q1; EU-yht. 99q3; Portugali 98q4; Kreikka, Irlanti ja Venäjä 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): Belgia, Ranska, Saksa, Portugali, Espanja, Ruotsi ja EU-yht. 00q3; Itävalta ja Kreikka 00q2; Irlanti 99q8; Sveitsi 99q4 Työttömyysaste: USA 00q5; Tanska ja Alankomaat 00q3; Britannia 00q2; Italia 00q1; Viro 00q1; Norja 99q4; Sveitsi 99q2 Inflaatio: Japani, Itävalta, Saksa, Portugali, Sveitsi, EU-yht. ja Venäjä 00q4 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Britannia 00q5; Norja, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Venäjä ja Viro 00q4; Belgia, Tanska, Saksa, Irlanti ja Portugali 00q2; USA, Kreikka ja EU-yht. 00q1; Italia 9812 Osakkeet: Itävalta, Belgia, Tanska, Irlanti ja Norja 00q4; Japani ja Sveitsi 00q3; Ruotsi 00q2; Kreikka 9912

Kuva-aiheet lisäävät huomioarvoa

Itäpäivä- ja kuvalehdissä tilastokuvioita näkee käytettävän suhteellisen vähän. Syynä on varmaan se, että tilastollista tietoa ja tilastokuvioita pidetään tylsänä tai sitten oletetaan, että sellainen tieto ei kiinnosta lukijoita. Jos tilastokuvioita esitetään, niistä tehdään usein kolmiulotteisia tai ne täytetään kuvioroinalla, jotta niistä tulisi näyttävämpiä. Tosin näin tehtyjä tilastokuvioita näkee aika ajoin myös vakavasti otettavaksi tarkoitetuissa ammattilehdissäkin, ja se on käsittämätöntä.

Näyttävyyttä ja samalla huomioarvoa voi lisätä kuitenkin paremmin muilla keinoilla visuaalista vertailtavuutta turmelematta, esimerkiksi kuva-aiheisilla tilastokuvioilla. Kuva-aiheiset tilastokuviot ovat Suomessa erittäin harvinaisia, mutta anglosaksisissa maissa, samoin kuin Ruotsissa, niitä näkee varsinkin itäpäivälehdissä suhteellisen usein. Jostakin syystä tämän tyyppisten kuvioiden käyttö sen paremmin lehdistössä kuin muussakaan yhteydessä ei ole levinnyt Suomeen enkä ole pystynyt selvittämään, onko niitä koskaan Suomessa esiintynytkään.

Tosin kaikki kuva-aiheiset kuviot eivät ole onnistuneita, mutta yksikkösymbolikuviot ja sarjakuva-aiheiset kuviot ovat omiaan käytettäväksi sellaisissa lehdissä, joissa huomioarvo, näyttävyyden ja visuaalinen vetovoima ovat yhtä tärkeitä kuin esitettävä asiakin.

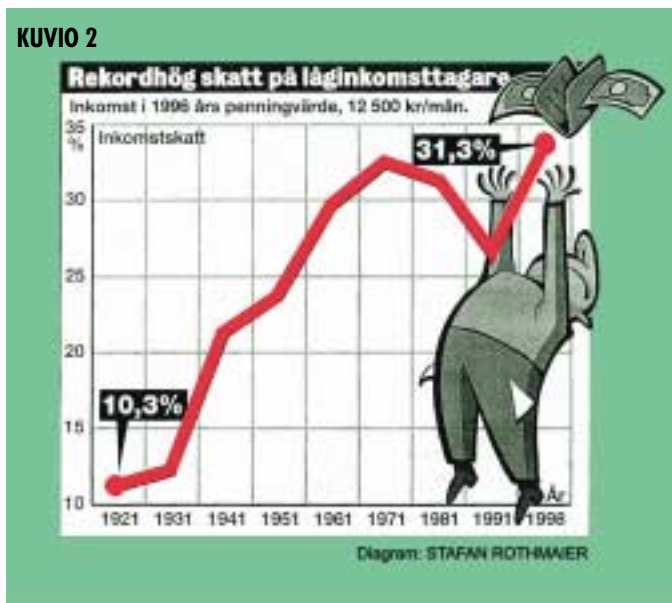
Yksikkösymbolikuviossa tilastokuvio, useimmin pylväskuvio, tehdään tunnistettavista hahmoista tai silhueteista niin,

että kaikki hahmot ovat saman kokoisia ja kukin edustaa samaa määrää. Kun yksikkösymboleja pinotaan päällekkäin tai peräkkäin oikea määrä, syntyy pylväskuvio (kuvio 1). Kun hahmojen valinnassa onnistuu, tulee kuvio nopeasti omaksuttava, koska hahmot toimivat ikään kuin lisäotsikkona. Toisaalta on huomattava, että tällainen kuvio on aina epätarkka.

Mitä tahansa symboleja ei voi käyttää, vaan niiden tulee luonnollisesti liittyä esitettävään asiaan. Lisäksi niiden laadinnassa tai valinnassa tarvitaan kosolti hyvää makua, niin että ne ovat informatiivisia mutta eivät ärsyttäviä tai loukkaavia. Yksikkösymbolikuviot olivat erittäin suosittuja Yhdysvalloissa ennen toista maailmansotaa. Siltä ajalta löytyy myös kirjallisuutta, jossa tämän kuviotyyppin käyttö on kuvattu melko hyvin.

Sarjakuvatyyppisessä tilastokuviossa ajatuksena on liittää tilastokuvion tavalla tai toisella sarjakuva-aihe, joka ottaa

KUVIO 2

kantaa itse kuvion asiaan. Aika usein sarjakuva on sarkastinen tai kyyninen kommentti asiasta. Esimerkiksi kuvioista 2 ei jää epäselväksi, mitä mieltä timittäjä on Ruotsin verotuksesta (kuvio julkaistu Expressen-lehdessä).

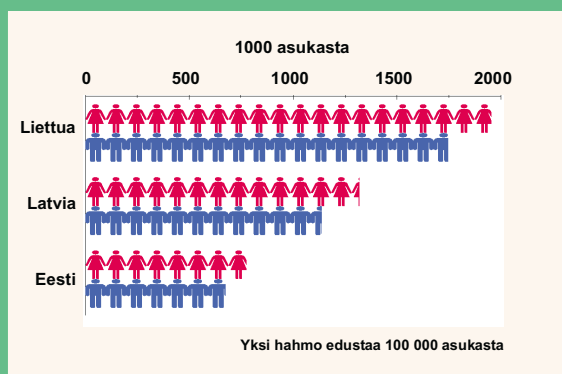
Sarjakuva-aiheisissa esityksissä on pohjalla normaali tilastokuvio. Niinpä kuvio voi olla havain-

nollinen ja tarkka, jos vain sarjakuva on onnistuneesti lisätty kuvioon. Tosin useimmiten sarjakuva-aihe kytkeytyy kiinteästi itse kuvioon.

Myös tässä kuviotyyppisessä kuva-aihe toimii helposti omaksuttavana ja ymmärrettävänä lisäotsikkona, samalla kun se nostaa esityksen huomioarvoa. Tällaisten esitysten tekeminen vaatii kuitenkin enemmän taitoa, koska valmisohjelmat eivät tarjoa mainittavasti apua. Lisäksi tässäkin yhteydessä arvostelukyvyn puutteesta saa nopeasti palautetta.

KUVIO 1

Baltian maiden väestömäärät 1999

Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus

COMEXT

EU:n ulkomaankauppätietokanta markkinakehityksen seurantaan

- **Comext** sisältää vertailukelpoiset tiedot EU:n jäsenmaiden viennistä, tuonnista ja kauppataseesta.
- Erikseen saatavissa tiedot sisä- ja ulkokaupasta.
- Tietokannassa käytetyt tavaraluokitukset ovat CN-luokitus eli yhdenmukaistettu nimikkeistö ja YK:n SITC-luokitus.
- Arvotiedot ovat euroina. Määrätiedot tonneina ja joidenkin tuotteiden osalta myös kappaleina, pareina jne.
- Ajalta 1958–1987 saatavissa vuositiedot. Vuodesta 1988 alkaen tiedot myös kuukausittain.

Comexttista saat nopeasti ja helposti tarvitsemasi ulkomaankauppätiedot. Toimeksiantosi voi käsittää esimerkiksi vain yhden tuotteen viennin ja tuonnin. Toimitamme sen joko kertatoimituksena tai jatkuvana seurantana määrittelemäsi päivitystiheyden mukaan. Hinta määräytyy haettavan tiedon ja tiedonhakuun käytetyn työajan mukaan. Tiedot toimitamme haluamassasi muodossa, esimerkiksi sähköpostilla tai perinteisesti paperitulosteena.

On mahdollista tilata myös **Comext** -tietokantaan perustuva cd-rom-levyke *Intra- and Extra-EU trade, monthly data*. Se sisältää 9–11 viimeisimmän kuukauden tiedot ja viimeisimmän vuositiedon. Cd-rom päivitetään joka kuukausi. Erikseen ovat tilattavissa pelkästään vuositietoja sisältävät cd-romit.

Tilaukset ja lisätietoja:

Eurostat DataShop Helsinki
Tilastokirjasto
PL 2 B
00022 Tilastokeskus
puh. (09) 1734 2221
faksi (09) 1734 2279

s-posti: datashop.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

internet: www.tilastokeskus.fi/tk/kk/datashop.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaa Tietoajan

☐ kestitilauksena	350 mk/12 numeroa
☐ vuositilauksena	410 mk/12 numeroa
☐ irtonumero	39 mk/nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk/nro
numeron _____ vuodelta 19 _____	
☐ ilmainen näytenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaa Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-valkokopioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
(perushintaan 5 paperikooiota)		
☐ värikooiona	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
☐ musta-valkokalvona	_____ kpl	100 mk/kpl + alv 22 %
☐ värikalvona	_____ kpl	150 mk/kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

00003 Helsinki

Sopimus 00022/710

VASTAUSLÄHETYS

Tietoaika /3A

 Tilastokeskus

Tilasto
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalveluimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950

Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440